

Sid 2 **LEDAREN:** När den kyrkliga utbildningen försvann förlo-
rade stiftsgården Lärkkulla en stor del av sin själ.
Sen dess har försök på försök gjorts att fylla luckan.

ONSDAG 5 DECEMBER. NR 49/2012

Anställda
i kyrkan
är nöjda
Sidan 5

Bilder till
ovanliga
bibelord
Sidan 14

Vi tar kål
på våra
åldringar
Sidan 8

Fostrad
att våga
Sidan 20

Dom- kapitlet tar över utbildning

Från och med augusti 2013 har inte stiftsgården Lärkkulla längre ansvar för kyrkans personalutbildning.

Sidan 4

I Hangö kyrka
är alla VIP:ar

Sidan 10

Biskopen skapade det
post-svenska Finland

Sidan 12

Fortsatt
kärvt
i Karleby

Sidan 5

Julkyrkan
hett ämne
i Sverige

Sidan 19

PROFILER CARL HAGLUND

Ger bönen i arv till barnen

Sidan 2

LEDARE ROLF AF HÄLLSTRÖM

Stiftsgården söker sin själ

KP I JANUARI samlas ett par hundra ungdomar på stiftsgården Lärkkulla för att debattera, diskutera, fira gudstjänst och trivas tillsammans. Den speciella atmosfär som varit kopplad till stiftsgården gör att Ungdomens kyrkdagar UK varje år samlas i det som numera heter Raseborg.

I **SEXTIO** år lyckades Lärkkulla hålla kvar sin funktion som utbildningsplats för kyrkliga yrken, senast som ett minicampus för diakoni inom yrkes-högskolan Sydvest. Men hos oss är det samhället som svarar för utbildningen och eftersom ministeriet gillar stora enheter var loppet kört. I dag är diakonin en liten bit av socionomutbildningen vid yrkeshögskolan Novia i Åbo.

Den diakonala utbildningen profilerade Lärkkulla så att också popartisterna visste att Lärkkulla inte var vilken kursgård som helst. Men skulle någon av UK-ungdomarna veckan efteråt ställa sig i matkøen skulle han märka skillnaden. Han kunde lika gärna köa i den kommunalt upprätt-hållna folkhögskolan VNF ett par kilometer därför. Kursutbudet är visserligen olika men profil-mässigt helt utbytbar skolorna emellan. När den kyrkliga utbildningen försvann förlorade Lärkkulla en stor del av sin själ.

SEDAN DESS har försök på försök gjort för att fylla luckan. Strax innan det nya stiftsfullmäktige bildades fick Lärkkulla en blancofullmakt på den kyrkliga fortbildningen. Stiftsgården skulle bli en parallell till den livaktiga finska kyrkliga fortbildningen som finns i Träskända.

Modellen med pengar från Kyrkostyrelsen, ansvaret hos domkapitlet i Borgå och utförandet hos Lärkkulla som är en fristående stiftelse blev inte vad man hoppades. Inte nödvändigtvis gällande fortbildningskurserna i sig, men folkhögskola och stiftsgård möttes inte och gav inte den Lärkkullaeffekt som skulle locka folk.

Dessutom fick domkapitlet inte full valuta för pengarna. Problemet är detsamma som när kommuner köper värd-tjänster från privata bolag som placerar vinsten i skatteparadis. I Lärkkullas fall: för att få ekonomin att gå runt med andra mindre lukrativa kurser i utbudet. Ett liknande problem har Förbundet Kristen Skolungdom med sina Höstdagar som utbildnings-mässigt är en kurs i Lärkkullas regi. FKS gör jobbet men får bara en del av samhällets bidragspengar.

Att domkapitlet tar över kan ge några fler kurser. De kan fortfarande hållas på Lärkkulla. Men då fungerar stiftsgården som vilket kurshotell som helst och ger inte Lärkkulla det lilla, eller ska vi säga stora, extra som behövs.

SVENSKA FOLKSKOLANS vänner samlar som bäst flera kulturella folkhögskolor under samma paraply. Lärkkulla driver numera också Houtskär kyrkliga folkhögskola och det kunde vara en möjlighet att de kyrkliga folkhögskolorna kunde göra något liknande för att profilera sig.

Enkelt blir det inte. Det stora och mäktiga fackförbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL sålde nyligen sin kursgård belägen några kilometer från Lärkkulla. Den låg för avsides.

”Då den kyrkliga utbildningen försvann förlorade Lärkkulla en del av sin själ.”

PROFILER: CARL HAGLUND

”Jag har aldrig upplevt någon konflikt mellan mina liberala politiska värderingar och mina kristna värderingar. De är identiska.”

Avslutar dagen med bön

Försvarsministern avslutar kvällen med att be aftonbön. De kvällar han stoppar om sin treåriga son för natten ber han också tillsammans med honom. – För mig har det blivit ett sätt att tänka igenom dagen, säger han.

TEXT OCH FOTO: JOHAN SANDBERG

Kristendomen har alltid varit en självklar sak för **Carl Haglund**.

– Mina föräldrar gav mig en kristen uppföstran. De läste Barnens bibel för mig och bad aftonbönen tillsammans med mig. Jag gick också i församlingens dagklubb, vilket är en verksamhet med kristna förtecken.

I skolan var han intresserad av religion. Religionsvitsordet var ofta en tia.

– När jag gick ut grundskolan fick jag bibelstipendium. Det var kanske inte det coolaste stipendium man kunde få i den åldern. Men jag var ändå glad och stolt över det.

Tiorna i religion brukar leda till frågan om du ska bli präst när du blir stor. Fick du den frågan?

– Jag blev politiker i stället och bägge predikar ju, skämtar Haglund.

Vanan att be aftonbön är fortsättningsvis viktig. Det är också något försvarsministern vill ge vidare till sina barn.

– Jag lägger min son för natten ungefär tre kvällar i veckan. Först läser jag en bok för honom och sedan ber vi aftonbönen tillsammans. Jag säger att pappa och Gud älskar dig och så somnar han.

Har du fått bönesvar?

– Det är en svår och djup fråga. Jag får ofta diskussion med mig själv om hur mycket man kan be i en bön. Jag vet inte om andra tänker så. Jag ber om ener-

gi att förverkliga det jag vill då det gäller mig själv, mina barn eller min familj. Då finns det sånt man inte kan påverka, typ andra människors hälsa. Jag ber ju inte bara för mig själv utan också för dem jag bryr mig om, som är sjuka. I tonåren upplevde jag att jag måste komma ihåg så många viktiga saker och medmänniskor att jag hade svårt att somna. Jag funderade att om jag glömmer bort något så får jag inget bönesvar. Kopplingen mellan bön och bönesvar har jag alltid haft lite svårt med. Jag har en stark tro på ödet och att det finns en mening med det som sker, även om det inte går som jag bett om. Då får man inte misströsta.

Är ödet och Gud samma sak?

– I min värld finns en koppling. Annars finns det ingen betydelse.

Haglund säger att han inte har intresse av någon offentlig debatt om den kopplingen finns eller hur man ska be.

– Min syn är inte mera rätt eller fel än någon annans syn. I politiken använder jag energi på att övertala andra om att det jag står för är rätt väg. I frågor som berör tron har jag precis motsatt åsikt.

Carl Haglunds tro präglades under tonåren av ett år som utbyteselev i Maryland i USA. Han bodde i en baptistpastorsfamilj och gick tillsammans med dem i kyrkan fyra gånger i veckan.

– Jag drogs aktivt med i kyrkans ungdomsverksamhet och deltog bland an-

nat i läger. Verksamheten var dynamisk och andelen aktiva ungdomar hög. Det var en bra tid för mig, det var en sorts brytningsperiod när jag fick prova min egen tro och syn på världen.

I dag är kristendomen Carl Haglunds värdegrund.

– Tron är den gemensamma värdegrund jag har med andra kristna på samma sätt som jag har en gemensam värdegrund med andra SFP:are. Men även om man har en gemensam grund så har vi olika åsikter i vissa frågor. Jag har aldrig upplevt någon konflikt mellan mina liberala politiska värderingar och mina kristna värderingar. De är identiska.

Carl Haglund ser trosfrågorna som en privat sak. Därför har han heller inte något behov av att berätta om dem för andra.

KYRKPRESSEN KONTAKTA REDAKTIONEN

Ansvarig chefredaktör
May Wikström
tfn (09) 612 615 33/
040 153 0313
may.wikstrom@kyrkpressen.fi

Redaktion i Helsingfors
Sandvikskajen 13
00180 Helsingfors
Tfn (09) 612 615 49
Fax (09) 278 4138

E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi

Redaktion i Österbotten
Norrmalmgatan 21 A
68600 Jakobstad
gsm 050 585 6460

Redaktörer:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Rolf af Hällström
tfn (09) 612 615 53

Tomas von Martens
tfn 046 8782 665

Johan Myrskog
tfn (09) 612 615 52

Johan Sandberg
(Österbotten)
gsm 050 585 6460

Sofia Torvalds
tfn (09) 612 615 54

Webbredaktör:
webbred@kyrkpressen.fi

Layout:
Malin Aho

Utgivare:
Fontana Media Ab

Bank:
Sampo
IBAN: FI34 8000
13011585 40
BIC: DABAFIHH

Paradbild:
Johan Sandberg

Tryck:
Botnia Print,
Karleby

KYRKPRESSEN ANNONSINFORMATION

Annonsredaktör:
Erika Rönngård
tfn (09) 612 615 50,
annons@kyrkpressen.fi

Annonspriser:
Färg 2,05 €/spmm
Svart-vit 1,65 €/spmm
Moms 23% tillkommer

Radannonser:
4,50 €/rad inkl. moms.

Familjeannonser:
1 €/spmm inkl. moms.

Kyrkpressen utkommer normalt på torsdagar och inlämning av annonser sker senast torsdag veckan före.

För mera detaljer se mediekortet **www.kyrkpressen.fi**

Annonsförsäljning:
e-post:
fornamn.efternamn@kyrkpressen.fi

Björn Sten,
gsm 0400 012 390

Leif Westerling,
gsm 050 329 4444,
fax (09) 278 4138

Jonny Åstrand,
tfn (06) 347 0608,
gsm 0500 924 528,
fax (06) 347 1018

Prenumerationer och adressändringar:
tfn (09) 612 615 50,

prenumeration@kyrkpressen.fi.

Adressändring sker automatiskt via din församling då du gör flyttanmälan. Om du har prenumererat via Kyrkpressen kontaktar du oss.

Prenumerationspriser:
Finland & Norden 68 €
Utlandet 83 €

– Även om jag har en ganska stark tro vill jag inte inför val göra reklam för mig som en kandidat med kristna förtecknen, säger han. Men det är inte fel att andra gör det.

Som politiker försöker han skilja på politik och religion.

– Jag har inte haft för vana att gå i kyrkan speciellt ofta, annat än på jul, vid begravningar och dop. På det personliga planet har jag inte särskilt stort intresse för kyrkan som institution.

Men även om han inte kan se sig själv engagerad i kyrkans organisation kan han se sig delta i andlig verksamhet där man diskuterar med andra människor.

– Som politiker diskuterar jag ibland känsliga frågor där politik, kyrka och tro möts. Det kan handla om frågor om äk-

DEN KRISTNA tron är försvarsminister Carl Haglunds värdegrund.

tenskap eller kvinnopräster.

Carl Haglund oroar sig över en utveckling där man skapar motsättningar mellan kristna värderingar och liberalt tänkande.

– Det har gått fel när folk som inte delar en åsikt väljer att skriva ut sig ur kyrkan. Det måste finnas utrymme för kristna att stöda en utvidgning av de homosexuella rättigheter i samhället. Men det måste också vara okej att tycka det motsatta. Och man måste kunna diskutera det.

Han efterlyser ett bättre diskussionsklimat där man respekterar varandras åsikter.

– Jag är själv stolt över att vara liberal. Men liberalismen får inte drivas så långt att man blir intolerant mot dem som inte

tänker lika. Det är inte speciellt liberalt. Det finns ett bra uttryck på finska, ”asiat riitelevät, ihmiset eivät”, man måste kunna skilja på sak och person. Det har varit en ledstjärna för mig i politiken.

Även medlemsflykten ur kyrkan bekymrar honom.

– Kyrkans verksamhet bygger på ett visst antal skattebetalande medlemmar. Färre medlemmar försvårar kyrkans viktiga uppgift att upprätthålla vårt kulturarv. Att kyrkan gör ett värdefullt arbete inom diakoni, bistånd och bland ungdomar glöms ofta bort i samhällsdiskussionen. Jag ställer mig också frågan om de som inte betalar kyrkoskatt har samma rättigheter till begravningar som kyrkans medlemmar. Det är en rättvisefråga.

CARL HAGLUND

FÖRSVARSMINISTER OCH ORDFÖRANDE FÖR SVENSKA FOLKPARTIET

”POLITIKER ÄR INGET YRKE. DET ÄR ETT TILLFÄLLIGT UPPDRAG. JAG ÄR EKONOM.”

GIFT, HAR EN TREÅRIG SON OCH EN DOTTER PÅ SJU MÅNADER.

BOSATT I ESBO. HAR KRYPIN PÅ SVÄRFÖRÄLDARNAS GÅRD I VEIKARS, KORSHOLM.

Ökad skadegörelse på kyrklig egendom i Pedersöre

OFOG. Den kyrkliga egendomen i Pedersöre samfällighet har varit utsatt för mycket skadegörelse under hösten.

I augusti skadades dörren till ett förråd på gravgården vid ett inbrottsförsök och i september slängdes knytävsstora stenar genom fönstren i Johaneskapellet och i sakristian till stadskyrkan i Jakobstad.

Förra månaden bröt någon upp penningsskrinet på fattiggubben vid Pedersöre kyrka och en vecka senare slängdes stenar in genom en fönsterruta i församlingscentret i Jakobstad.

Och det är inte slut med det. Även planteringarna och skräplådorna på begravningsplatserna har varit utsatta.

– Ofoget och skadegörelsen har varit ovanligt ofta förekommande i höst, konstaterar samfällighetens fastighetschef **Daniel Wikström** som inte alls är glad åt tilltagen och det extra arbetet de medför.

Stölden av fattiggubbens pengar och ofoget är polisanmälda. Samfälligheten har riggat upp övervakningskameror både vid

Pedersöre kyrka och församlingscentret men på bilderna syns inget som kan hjälpa att identifiera gärningsmännen. Därför saknar man ännu spår.

Wikström tror att minderåriga varit i farten.

Enligt Daniel Wikström ska fattiggubben nu repareras. Det tar några månader innan gubben är tillbaka på sin plats.

Den heliga familjen stals i Karleby

STÖLD. Dockor som föreställer Josef, Maria och Jesusbarnet stals ur pingstförsamlingens krubba förra veckan, rapporterar ÖT.

Krubban var monterad på en bilsläpkärra och dockorna var i naturlig storlek. Kärran var parkerad intill evangelist **Reijo Ruotsalainen**’s hem när stölden inträffade. Ruotsalainen har polisanmält stölden efter-

som dockorna och kläderna är Karleby finska pingstförsamlingens egendom.

Han har inga andra anspråk på förövaren än att få tillbaka dockorna och kläderna så fort som möjligt.

– Församlingen besöker daghem och skolor med krubban för att påminna om julens ursprungliga budskap, säger Ruotsalainen till ÖT.

NU GÄLLER det att anpassa kostymen så den sitter igen, säger direktor Gregor Englund om Lärkkulla. FOTO:KP-ARKIV.

Lärkkulla förlorar understöd

UTBILDNING. Lärkkulla-stiftelsen har fått 120 000 euro per år för att sköta stiftets personalutbildning, men domkapitlet menar att en del av pengarna gått till annat. Lärkkulladirektorn anser att Lärkkulla åderlåtts på sin identitet.

TEXT: SOFIA TORVALDS

När stiftsfullmäktige samlades förra veckan fick ledamöterna ta ställning till en rak framställning över varför domkapitlet vill inrätta en ny stiftssekreterartjänst för utbildning.

Domkapitlet ska ansvara för kyrkans svenska personalutbildning och får för det ändamålet 120 000 euro per år av Kyrkostyrelsen. År 2004 överförde domkapitlet genom avtal ansvaret för planering, marknadsföring och genomförande av personalutbildningen till stiftsgården Lärkkulla. För att genomföra allt detta har Lärkkulla under de senaste åren fått hela understödet på 120 000 euro.

Från augusti nästa år ska domkapitlet själv ta hand om merparten av pengarna och personalutbildningen.

”Kyrkostyrelsen har inte hittills krävt redovisning för sina pengar, men när det gäller offentliga organ måste redovisningen vara korrekt.”

Magnus Engblom

Orsaken till att domkapitlet tar över är att redovisningarna från de senaste åren visar att Lärkkullas kostnader för kyrkans svenska personalutbildning är mindre än det understöd de fått. Det beror dels på att kurserna prissatts så att de i praktiken finansierar sig själva, dels på att Lärkkulla får annat stöd för samma kurser. I praktiken har Kyrkostyrelsens pengar alltså subventionerat annan förlustbringande verksamhet på Lärkkulla.

Hur länge har domkapitlet känt till detta?

– Tidigare har Lärkkulla inte haft ett så detaljerat redovisningssystem att vi fått fram de exakta siffrorna. I och med att Lärkkulla tog i bruk ett nytt bokföringsprogram har det blivit mer transparent och vi har kunnat få ut uppgifterna, säger stiftsdekan **Sixten Ekstrand** som berett frågan för Stiftsfullmäktige.

Ekstrand menar att den här lösningen blir en sorts win-win-situation: Lärkkulla slipper en del av sina personalkostnader och kan koncentrera sig på sin kärnverksamhet medan domkapitlet, som inte behöver gå på vinst, kan se till att personalutbildningen blir billigare för församlingarna.

– Uppgiftsfördelningen mellan Lärkkulla och domkapitlet blir tydligare.

Domkapitlet tar så att säga större ansvar för stiftsgårds-biten av verksamheten och utvecklar den inom ramen för den nyinrättade tjänsten.

Kan man tala om en stiftsgård om Lärkkulla förlorar personalutbildningen?

– Ingen personalutbildning ska flyttas från Lärkkulla. Kurserna hålls fortfarande där och Lärkkulla säljer kost- och logitjänster. Det finns ingen dramatik i det här beslutet, säger Ekstrand.

Odramatiskt i fullmäktige

Stiftsfullmäktiges ordförande **Magnus Engblom** berättar att förslaget inte väckte någon större dramatik i stiftsfullmäktige heller. Domkapitlet får alltså gå vidare med planerna och inrätta den nya tjänsten i augusti 2013.

– Frågan har diskuterats med Lärkkulla-stiftelsens styrelse och alla är överens om att göra så här. Kyrkostyrelsen har inte hittills krävt redovisning för sina pengar, men när det gäller offentliga organ måste redovisningen vara korrekt, säger Engblom.

I beredningen för stiftsfullmäktige sägs det att medlen från Kyrkostyrelsen i praktiken subventionerat Lärkkullas förlustbringande verksamhet.

Vilken del av Lärkkullas verksamhet har varit förlustbringande?

– Den som har berett ärendet får stå för sina egna ord. Vi hade ett litet underskott år 2010, år 2011 hade vi ett överskott och år 2012 förväntas också gå på ett litet plus, säger Stiftsgården Lärkkullas direktor **Gregor Englund**.

Han säger att han sedan han började basa för Lärkkulla år 2010 vänt på alla stenar för att se var pengarna rinner ut och var de kommer in. Enligt planerna ska Lärkkulla få behålla 20 000 euro av Kyrkostyrelsens understöd som ett ”stiftsgårdsbidrag”.

Beredningen antyder att Lärkkulla för samma kurser fått understöd från två håll: både från Kyrkostyrelsen och från staten. Stämmer det?

– För en del av kurserna, ja. Men för statsbidraget är det egalt om kurserna lett till stora eller små inkomster eller utgifter så längre kurserna uppfyller statsbidragsnormerna.

Englund anser att det negativa med det här beslutet är att Lärkkulla åderlåtts på sin identitet av stiftsgård.

– I framtiden blir det antagligen bara en liten del av vår personal som planerar kurser som direkt har med stiftet att göra.

STIFTSFULLMÄKTIGE NY TJÄNST

Fullmäktige tveksamt till ny tjänst

När stiftsfullmäktige samlades till möte förra veckan diskuterade ledamöterna två nya tjänster vid domkapitlet. Den ena var en stiftssekreterartjänst

för utbildning (se artikeln ovan), den andra en tjänst som missionssekreterare.

Missionssekreterartjänsten är något som enligt kyrkans missionsstrategi ska inrättas i varje stift nägon gång i framtiden.

– Frågan fanns inte på bordet eller i beredningen, men den kom upp i dis-

kussionen så vi ordade om saken lite preliminärt, berättar stiftsfullmäktigeordförande **Magnus Engblom**.

– Det höjdes en del kritiska röster kring tanken på en ny tjänst vid domkapitlet.

Att inrätta en ny tjänst är inte aktuellt på grund av det rådande ekonomiska lä-

MAGNUS ENGBLOM. FOTO: KP-ARKIV.

get, trots att stiftsfullmäktige i princip ställer sig posi-

tivt till saken i sitt uttalande om missionsstrategin.

– Dessutom görs det redan en hel del missionsarbete både på lokalplanet och bland missionsorganisationerna. Vi får se hur det går om och när den frågan landar på vårt bord, säger Engblom.

■ SOFIA TORVALDS

Församlingsanställda är nöjda med sin arbetsplats

UNDERSÖKNING. De församlingsanställda i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland känner sig rätt nöjda med sin arbetsplats och sitt andliga liv. Det visar en färsk undersökning. Också församlingsarbetare i Borgå stift trivs på jobbet.

TEXT: JOHAN MYRSKOG

I Kyrkopalveluts undersökning deltog cirka 800 personer, av vilka 600 var kvinnor och 200 var män. Från Borgå stift deltog 52 personer i undersökningen.

De allra flesta säger sig vara mycket nöjda med sin arbetsplats och känner inte att arbetsmängden är för stor. Tron är ytterst viktig för de flesta och endast några tiotal upplever att den kristna tron inte betyder något för dem.

En fjärdedel av dem som svarade känner att deras hemförsamlings gudstjänstliv är deras viktigaste andliga gemenskap. På andra plats kommer arbetets gudstjänstliv. För dem som arbetar inom Borgå stift är det däremot den andliga gemenskapen med vänner som är näst viktigast.

Bön och bibelläsning

På frågan om var de församlingsanställda känner att de får mest andligt stöd svarar de att bönen, bibelläsningen, den andliga musiken och

UNGEFÄR HÄLFTEN av de församlingsanställda läser Bibeln i arbetet minst en gång i veckan. FOTO: KP-ARKIV

naturen är de viktigaste källorna.

Ungefär hälften läser Bibeln minst en gång i veckan i samband med arbetet, medan andelen som läser Bibeln utanför arbetet är något mindre. Andliga litteratur läses mera än Bibeln såväl inom arbetet som utanför.

Cirka 75 procent säger sig be minst en gång i veckan i samband med arbetet. Utanför arbetet ber mer än 80 procent minst en gång i veckan. I Borgå stift är andelen något högre: 80 procent säger sig be minst en gång per vecka såväl på arbetsplatsen som utanför den.

Antalet församlingsanställda som ber dagligen är cirka 60 procent.

Andlighet och stöd

I Borgå stift tycker hälften av de tillfrågade att de inte har fått en djupare andlighet de senaste åren, medan den andra hälften upplever att deras andlighet blivit djupare. Några få känner av en försämring.

I hela landet är motsvarande siffror så gott som likadana med en knapp majoritet för dem som tycker att deras andlighet blivit djupare.

I Borgå stift tycker 60 procent av de församlingsanställda att kyrkan ger dem tillräckligt med andligt stöd. 60 procent av dem som svarat säger sig behöva det. I hela landet tycker 60 procent att kyrkan gett dem tillräckligt med andligt stöd medan 75 procent säger sig behöva det.

LOCUS
www.locus.fi

STOR EFTERFRÅGAN PÅ HYRESLÄGENHETER

1000-tals nöjda kunder kan inte ha fyllt
Vi står till Er tjänst under hela hyrestiden.

Förmedling med omtanke sedan 1993

Oy N&N Locus Ab Aff (A)
Smidsgratan 15, 00150 Helsingfors
tel. (09) 17 17 44, fax. (09) 17 00 45
locus@locus.fi, www.locus.fi

Annonsera i

KP
KYRKPRESSEN

Med en annons
när du hela
Svenskfinland.

Du når oss på:
0400 012 390
050 329 4444, 050 092 4528

Eller via e-post:
annons@kyrkpressen.fi
www.kyrkpressen.fi

Fynda julklappar på Schildts & Söderströms Popup-julavdelning

må – fre 10–14.12 kl. 9–18
lö 15.12 kl. 10–16

Fantastiska fynd för 2–10 €
Bulevarden 7, 8:e våningen.

SCHILDTS & SÖDERSTRÖMS

BOKNYHET

Jan-Erik Lindqvist
Hand i hand

Berättelser ur livet,
om människor – och Gud

Berättelser, korta "noveller", meditationer och funderingar kring vad det innebär att leva, det är vad Du som läsare kommer att möta i den här boken. Du kommer att märka att många texter har upplevelser och händelser i mitt eget liv som bas. Både i största glädje och i djupaste sorg. Andra texter kommer att föra Dig i kontakt med människor jag mött, samtalat med – eller haft förmånen att lära känna under en kortare eller längre tid.

Den nya boken har en text för varje vecka (52 texter) och lämpar sig därför som andaktsbok, högläsning, samtalsunderlag och som gåva. Behändigt format, 12 x 18 cm och hela 488 sidor! Riktpris i butik ca 29,50.

Boken kan köpas hos alla välsorterade bokhandlare. Den kan också beställas direkt från Pastorns Förlag via e-postadressen:

jan-erik.lindqvist@welho.com

Utgiven av Pastorns Förlag i samarbete med Oy FRAM Ab, Vasa

Självfallet kommer Du också att få möta en dimension i livet som varit helt avgörande för mig från den dag jag som alldeles liten överhuvudtaget blev medveten om den. Dimensionen Gud.

Jag hoppas att många läsare, både inom och utom de s.k. församlingsskretsarna, kan få en upplevelse av vad den här dimensionen har betytt för mig personligen – och vad den kanske skulle kunna betyda för var och en.

Jan-Erik Lindqvist

Hela Familjens Julhus

Mycket av förmånlig inköpstid i december!

Alla butikerna betjänar: Ma-Fre till 21 och lördagar till kl 18.

Halpa-Halli

AINA KAIKKI YOSI HALVALLA

www.HHnet.fi

Juridisk byrå HENRICSON & KIETZ

Kungsgatan 7, 10600 Ekenäs, tfn (019) 246 2462

Bergvärme?

Fråga oss om pris på borring av energihål och vattenbrunnar ...
då vet du att du gjort en bra affär.

DRILLTEC

044-525 9143 info@drilltec.fi www.drilltec.fi

KONST FÖR missionen. Karlebykantorn Kristina Klingenberg visar upp två verk som ingår i auktionen. De är målade av Johan Candelin (till vänster) och Tarja Jakobsen.

Konstauktion för missionen

KARLEBY. Cirka tjugo tavlor ställs ut på en konstutställning som Karleby svenska församling ordnar denna vecka.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN SANDBERG

Under utställningen kan intresserade ge slutna bud på tavlorna. Då utställningen avslutas på självständighetsdagen får den som gett det högsta budet köpa tavlan.

– Församlingen har åtagit sig att samla in 40 000 euro till missionen i år, säger kantor **Kristina Klingenberg**. Det här är ett sätt att få in de pengarna.

Pengarna kommer att fördelas mellan FMS, Slef, Folkmissionen och Sjömansmissionen. Hittills har församlingen samlat in över 30 000 euro.

– Får vi in mellan fem och tio procent av det utlovade beloppet genom tavelauktionen är vi nöjda, säger kyrkoherde **Peter Kankkonen**.

Tavlorna som ställd ut är

målade av bland andra **Bo Aurén, Esa Tiainen, Johan Candelin, Kerttu Meriläinen, Seija Kurtén** och **Tarja Jakobsen**. Tavlorna är donerade av antingen konstnären själv eller av någon annan.

I dag och på självständighetsdagen hänger utställningen i Annasalen invid sockenkyrkan. Man är välkommen att se tavlorna utan att ge bud på dem.

Ansträngd ekonomi

Ekonomi inom Karleby kyrkliga samfällighet kommer fortsättningsvis att vara ansträngd nästa år.

– Vi har nog utmaningar att bita i, säger förvaltningsdirektör **Vilhelm Kankkonen**.

Nästa år har samfälligheten budgeterat intäkter på 12,8 miljoner euro. Av dem kommer 11,4 miljoner från skatterna medan 1,3 miljoner är från avgifter. Utgifterna beräknas nästa år till 11,9 miljoner.

– Jämfört med senaste budgetår har det inte skett några stora förändringar. I år uppskattar vi inkomsterna till 12,7 miljoner. Nästa års utgif-

ter ökar med 200 000 euro.

Av de 12 miljonerna fördelas ungefär hälften mellan de fem församlingarna. Administrationen tar en miljon, begravningsväsendet tar 1,1 miljoner och fastigheterna tar 3,2 miljoner.

– Fastigheterna slukar alltså 28 procent av samfällighetens intäkter. Det är en stor andel, säger Kankkonen.

Då samfälligheten nästa år avskriver 850 000 euro blir överskottet 82 000 euro.

– Men samtidigt har vi investeringar på 1,2 miljoner euro. Det betyder att kassamedlen minskar. Avskrivningarna täcker inte investeringarna.

Kankkonen säger att fastigheterna borde underhållas bättre än nu.

– Vi har en reparations-skuld på fastigheterna. Sedan vet vi att församlingscentret i Karleby är tjugo år gammalt och vi räknar med att vi inom fem år tvingas investera en miljon i fastigheten – bara i att förnya tekniken.

För att garantera verksamheten på sikt vill Kankkonen

ha ett visst överskott i bokslutet. Fjolåret räddades av försäljning av skog. Senaste vecka annonserade samfälligheten att församlingshemmet och tomten i Halkokari är till salu.

– Utan åtgärder kommer vi att visa underskott de närmaste åren. Två tredjedelar av alla våra utgifter är personalkostnader. Fast de utgifterna inte ökat nämnvärt de tre senaste åren tvingas vi sannolikt förr eller senare att minska på personalkostnaderna och därmed sänka servicenivån.

Samfälligheten belastas också av den extra pensionsavgift på 120 000 euro som Kyrkostyrelsen uppstår.

– Man kunde diskutera grunderna för avgiften. Den räknas på skatteintäkterna och inte på de utbetalda lönerna.

Även om man höjde skatteprocenten för ett år sedan åstadkom den inte den utskrivningsväg som många befärade.

– Lyckligtvis har vi bara sett en normal rörelse av medlemmar in och ut.

ATEISTER DANMARK

Islamkritiska ateister i Danmark

När kristendomen förlorar makt i de nordiska samhällena riktar ateisterna sina kritiska blickar mot islam.

– Vi har börjat sam-

la mod för att också tala mot islam, säger **Frank Grevil** som leder ateisterna i Danmark till Kristeligt Dagblad.

Atestisk Selskab har just firat 10-årsjubileum. I framtidsplanerna ingår att rikta in sig på islam och muslimer i Danmark.

– I motsats till folk-

kyrkan är islam på fram-marsch. Och islam har en intern disciplin som gör att det inte är lätt att bryta med sin tro, säger Grevil.

Han säger att ateisterna tidigare kämpat med en viss beröringsångest när det gällt islam. Dessutom finns det ateister som känner stor sympati för in-

vandrare och därför tycker att islam inte ska utsättas för kritik.

Religionssociologen **Morten Thomsen Højsgaard** menar att ateisterna nu bryter helt ny mark.

– Ateismen uppstod i Västeuropa som en mot-spelare till kristendomen som var den dominerande

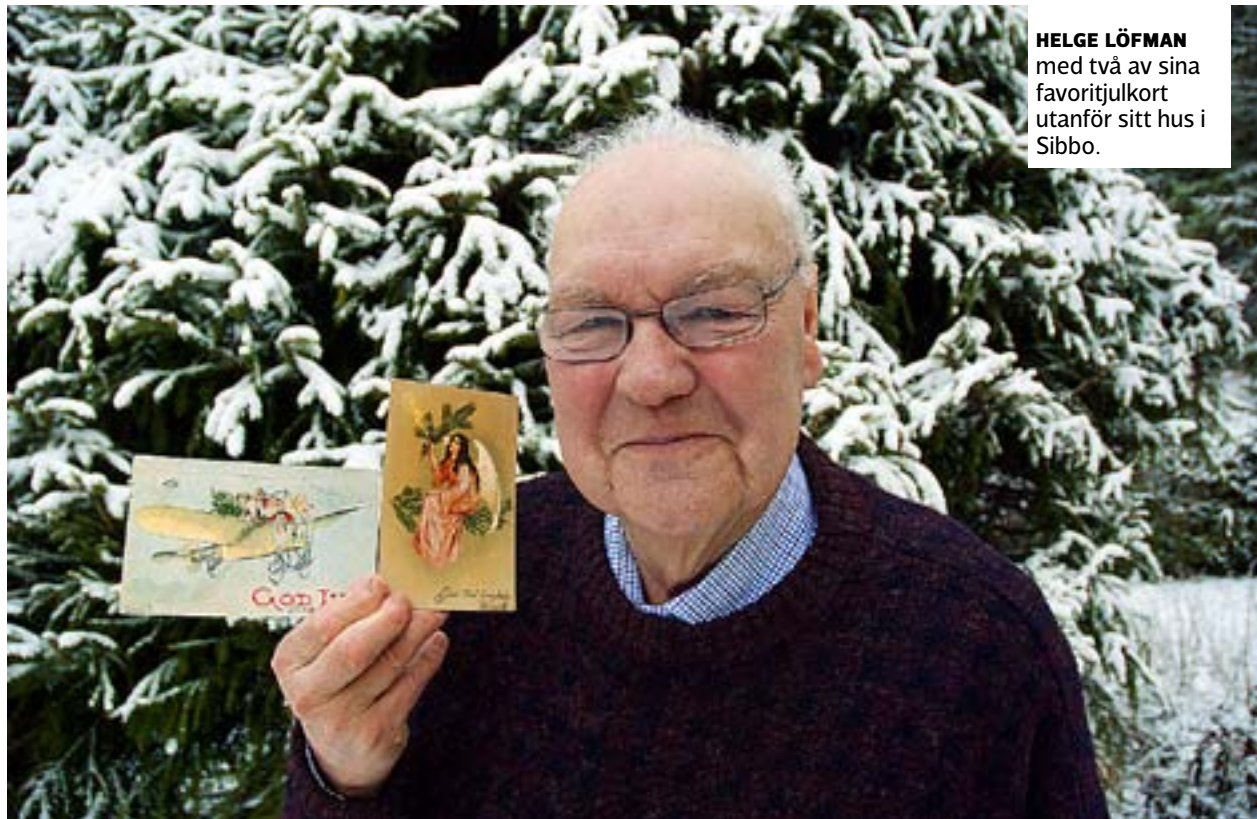
kulturformen i Europa. Därför har ateister sett kristendomen som en maktbas-tion kopplad till statsapparaten och därför värd all kritik, säger Thomsen Højsgaard till Kristeligt Dagblad.

Men i dag har kristendomen förlorat i makt.

– De kristna i Västeuropa talar för de svaga och där-

för har ateisterna fått det svårt. Då är det naturligt att rikta blickarna mot något som det känns mer meningsfullt att kritisera.

HELGE LÖFMAN med två av sina favoritjulkort utanför sitt hus i Sibbo.

Julkort med dold symbolik

JULKORT. Helge Löfmans julkortssamling är omfattande och intressant.

TEXT OCH FOTO:
JOHAN MYRSKOG

Helge Löfman är en passionerad vykort- och frimärksamlare. Han visar stolt upp sin enorma samling då jag besöker honom i hans hem i Sibbo.

– Många av korten är familjekort, berättar han. Mamma och pappa och faster hade alla varsin liten samling vykort och där började mitt intresse för att samla på dem.

– Kortet har både ett emotionellt värde och ett samlarvärde.

Ett förlorat budskap

Själva julkortssamlingen är imponerande. Det äldsta vykortet är från 1902. Helge Löfman berättar att han inte bryr sig så mycket om moderna vykort, eftersom alla ser likadana ut och julens egentliga budskap förminskats.

– Jag är så oerhört trött

– Min egen tolkning är att bilden symboliserar Finland som kommer inför Ryssland med en önskelista, säger Helge Löfman.

– Kortet är från tiden kring Finlands självständighet och kan mycket väl tolkas som en uppmaning till patriotism.

på den kommersiella julen vi har nuförtiden då vi bara ska köpa, köpa och köpa.

– Det är förfärligt att julens budskap förvrängts och julen blivit en stressig högtid, säger Löfman. Det centrala borde vara Jesus födelse och budskapet om frid.

Ett hemligt meddelande?

Ett av många kort som har ett politiskt budskap är ett julkort som föreställer en liten pojke med blåvita kläder som tar av sig hatten inför en stor rödklädd julgubbe. Julgubben är utrustad med gevär och ett inte alltför genuint leende medan han läser pojkens önskelista.

Värdefull baksida

Till de mera fascinerande julkorten hör de kort som genomgått den ryska censuren under förryskningsperioden.

– På baksidan står endast namnet och adressen till kortets mottagare, men av någon outgrundlig orsak så måste kortet få en stor ”av censuren godkänd”-stämpel på sig. På ryska, finska och svenska, berättar Löfman.

– Eftersom frimärket finns kvar är vykortet mycket värdefullt. Hur värdefullt kan jag inte säga, bara att det rör sig om stora summor.

LÄSARNAS JULKORT

”Det här charmiga julkortet av Rudolf Koivu har jag upptäckt på äldre dagar. Som liten älskade jag att gå igenom min mosters kortsamling.”

Gunnel Finneman, Kasnäs

VÅGA FRÅGA

En tanke bakom allt

BO-GÖRAN ÅSTRAND är kyrkoherde och svarar på läsarfrågor om tro och kyrka.

Finns det någon biblisk princip för var predikstolen ska stå i kyrkan: till höger eller vänster om altaret? Måste prästen alltid stå i predikstolen eller kan han eller hon också stå i gängen mellan bänkarna? Och varför tittar prästen så ofta i handboken när han eller hon läser böner som Fader vår? Den borde väl alla präster kunna utantill.

NÄR MAN tittar lite närmare på kyrkorummet så visar det sig att det finns en tanke bakom det mesta. Färger, former, placeringar och till och med väderstreck har en betydelse. Åtminstone förr, från 400-talet och framåt, byggdes kyrkan ofta så att man kom in från väster. Vid porten mötte man dopfunten som ett tecken på att man blir medlem i kyrkan, Guds folk, genom dopet. Västerlandet, där var solen går ned, lämnade man bakom sig och riktade blicken mot altaret i öster, där solen går upp. Alltså en vandring från mörker till ljus.

Man såg också en linje från syd till nord. Sydsidan som, om man ser altaret från bänkarnas håll, ligger till höger är gamla förbundets sida. Tidigare var det männens sida. Norrsidan är nya förbundets sida, det vill säga vänster sida när man kommer in i kyrkan. Denna sida betraktades som evangeliets, Kristi sida. Den kallas också för Marias sida eftersom hon vanligen avbildas på den sidan om korset i konsten. Tidigare var det här kvinnornas sida. I vissa gamla kyrkor är korsformen till och med gjord så att bottenplanen gör en svag böjning mot norr. Med det ville man arkitektoniskt åskådliggöra att Jesu huvud föll mot den sida Maria stod på när han dog på korset. Så visst är det naturligt att predikstolen i många kyrkor placerades just på den sidan.

Men varje symbol har också sina begränsningar hur vacker den än är. Att stå i predikstolen som oftast finns högt ovanom kyrkobesökarna var nödvändigt för att man skulle höras. Samtidigt gav det också en viss symbolisk tyngd åt budskapet. I dag är det inte nödvändigt då vi oftast har god teknik för ljudåtergivning och lyssnare som lever i en tid då dialog och kommunikation är viktigt.

Jag ser inget hinder för att prästen står framme i kyrkan och därmed får en annan kontakt till lyssnarna. Personligen trivs jag med att göra så. Men alla kyrkorum är inte lämpade för det. Om golvet är lika lågt som bänkplanet och prästen kort till växten så leder det till att man inte alls syns för en del av gudstjänstdeltagarna. Då är det svårt att kommunicera. Man måste själv avgöra vad som är möjligt. Att stå i gängen kan också vara bra om man vill åskådliggöra något för lyssnarna.

Beträffande prästernas behov av att se i boken så tror jag inte det beror på att man inte kan Fader vår. Väck en präst fast mitt i natten och bli inte förvånad om du får höra både Fader vår, välsignelsen, buden och bibelord utantill. Men när man står där framför församlingen, så kan det mitt i allt kännas tryggt att ha boken och texten nära till hands, även om nog så gott som alla präster kan mycket av det utantill. Här handlar det om att träna och våga kommunicera. För nog är det ledigare och friare utan bok.

Fråga KP:s expertpanel

I KP:s frågespalt besvaras frågor om tro och andlighet av präster i den lutherska kyrkan. Frågor om relationer, hälsa, familj och fostran besvaras av sjukskötare och kyrkans familjerådgivare. Redaktionen behöver ditt namn och dina kontaktuppgifter, men du får gärna ställa din fråga anonymt i tidningen. Redaktionen väljer och editerar frågorna. Adressen är redaktionen@kyrkpressen.fi eller Kyrkpressen, Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors. Märk kuvertet ”FRÅGA”. Panelen besvarar frågor endast i tidningen.

PÅ TVÄREN JOHAN SANDBERG

Julstämning i november

Den kommer smygande tidigare varje år. Julen. För några år sedan gick jag med

i en grupp på Facebook som opponerade sig mot att juldekorationer fanns till salu i oktober. I

år såg jag de första juldekorationerna till salu redan i september.

Jag har också noterat att folk börjat pynta sin hem för julen tidigare varje år. De första julljuserna i fönstren dök upp redan under den senare hälften av november. Jag har full förståelse

för att man vill göra nåt för att pigga upp den annars så trista månaden. Men skulle jag pynta i november skulle pyntet sannolikt åka ut redan vid lucia.

Julen då familjen påbörjade en längre resa på julnandag hör till mina starkaste julminnen. Den ju-

len hade vi varken julklappar eller julpynt. Det var enormt befriande efter alla år av julstress. Jag upplevde på ett förnyat sätt julens budskap, att Guds son föddes till världen som en människa.

Sedan dess har vi försökt ställa oss på sidan av den

kommersiella julen. Det är inte lätt. Det kommersiella julbudskapet är så starkt.

I år har levande julmusik hörts i huset sedan mitten av november. Den finländska julmusiken är helt okänd för vår utländska utbyteselev. Han har med stor passion spelat igenom al-

la julsånger han kommit över noterna till. Han är en skicklig pianist som varvar jul- och luciasångerna med Sibelius Finlandia och Liszts ungerska rapsodier

Den spelglädjen har smittat av sig. Till och med en gammal cyniker som jag har fått julstämning i november.

STEFAN GURT önskar att vi kunde låta bli att köra över gamla personer och i stället lyssna till och hörsamma deras önskemål. FOTO: KALLE ASSBRING

ÅLDRINGSVÅRD. Den svenska författaren Stefan Gurt blev så upprörd över hur hans gamla far på kort tid tynade bort på ett demensboende att han kände sig tvungen att skriva en bok om erfarenheten. Boken fick namnet ”Så dödar vi en människa”.

Pappa slutade äta och dricka

TEXT: CHRISTA MICKELSSON

Stefan Gurts pappa dog hösten 2010. Sina sista månader i livet bodde han på en vårdavdelning för dementa och förvandlades på en kort tid från ”en rundmagad och lätt förvirrad äldre herre till en skelettmager åldring som somnade mitt under lunchen och inte brydde sig om någonting”.

– Jag blev så tagen av det som hände med min pappa att jag beslöt mig för att skriva en bok.

Boken fick namnet *Så dödar vi en människa*.

– Pappa levde så kort tid och bröts ner så väldigt fort. Jag hade haft en föreställning om att han skulle leva där ganska länge och att han skulle ha ett tryggt och säkert liv. Nu blev det inte så, berättar Stefan Gurt.

Han är bosatt i Stockholm och hans pappa fick plats på ett demensboende i en av stadens förorter.

– Som jag upplevde situationen ville min pappa inte leva längre, utan påskyndade sin egen död genom att sluta äta och dricka. Visst var han ju risig från första början, men det var nog så att han valde döden. Han blev helt enkelt så olycklig.

Just pappans sinnessillstånd den sista tiden är det som särskilt bekymrar Stefan Gurt.

– Hans sista tid hemma var ju inte olycklig. Hans liv var inte perfekt på något sätt, men ändå talade han innan han kom till åldringsboendet om hur väldigt nöjd han varit med det. Jag tror att det handlar om någon slags naturlig försörjning man har med livet mot slutet. Nu blev han inlåst och livet fräntogs allt som var av värde. Jag tror att det var den situationen som blev min pappas fall. Han valde att dö, det var smärtsamt att se men något jag valt att respektera. Trots det tänker jag att det hade varit mera barmhärtigt om han halkat och frusit ihjäl i en snödriva en kall vinterdag.

Större valfrihet

Bristen på lyhördhet inför de äldres egna önskemål säger Stefan Gurt är den största bristen i en stor del av dagens äldreomsorg.

– Jag förstår att det inte är så enkelt, men skulle det inte finnas något sätt åldringarna kunde få behålla lite av sin värdighet på? Jag förstår att vissa är av den åsikten att människor bara ska tillbringa den absolut sista tiden på såna här boenden, men ska de för den sakens skull hållas inlåsta, knappt få vistas utomhus och medicineras för att sova sig genom dagarna? Det finns vissa boenden som till och med har GPS-sändare

”Han valde att dö, det var smärtsamt att se men något jag valt att respektera. Trots det tänker jag att det hade varit mera barmhärtigt om han halkat och frusit ihjäl i en snödriva en kall vinterdag.”

Stefan Gurt

för demenspatienter. Om de själva vill gå ut ska det vara möjligt och då går det också att hitta dem om det skulle behövas. En känsla av att man är fångad ska inte präglade ens sista tid i livet.

Ålderssegregering

Stefan Gurt skriver i boken att han redan långt innan hans pappa dog drabbades av en känsla av att döden höll på att bli större än livet och att det vilar en sorg över medelåldern. *”Mansersina föräldrar åldras och vet att nästa gång är det ens egen tur, kanske inte i morgon men inom en tidsrymd som börjar bli överskådlig.”*

Varför är vi så rädda för svaghet, ålderdomen och döden?

– Vi lever ganska långt från livets realiteter. När jag var kring 26 år funderade jag mycket på döden, jag hade aldrig sett en död och gick på en obduktion. Levde man på en bondgård förr i tiden slaktade man själv grisen till jul. När man nu går i livsmedelaffären är allt förpackat på ett sådant sätt att man inte ens ser att det är ett djur man lagar till.

– Att vi är så rädda för döden har väl att göra med att vår livssyn är sådan att åldrandet bara ses som en försämring. Det är en ganska olycklig och egentligen hopplös syn på livet. Vi blir ju alla bara äldre.

Han tror att synen på åldrandet som en försämring har fått ovanligt starkt fotfäste i Sverige.

– Jag har funderat mycket på det och åtminstone för min egen del tror jag att det har att göra med att ungdomskulturen var så stark när jag själv växte upp på 60- och 70-talet. Allt som inte var ungdomligt var lite tontigt och fånigt. Det hängde också ihop med att det fanns en väldig tro på det moderna framsteget, att världen skulle bli bättre, förnuftigare och rättvisare. Gamla släktförbindelser blev gammaldags och tontigt och tillhörde Bondesverige på något sätt.

Nu skulle man vara modernare och träffa sådana man hade kul med i stället för gamla mostrar och fastrar. Göra sig av med det som var gammaldags och föråldrat. Umgås med människor man har något gemensamt med.

– En vändning är förstås också att det tekniska utvecklingen nu har gått så snabbt. Förr visste den som hade jobbat ett helt liv med en viss sak mera än nybörjare. Nu är tonåringar bättre på alla tekniska uppfinningar än medelålders människor. Men oberoende av det är det ju underligt att man inte inser att gamla människor vet mycket mera om livet i stort. Det att någon är äldre och tänker lite långsammare betyder inte att de tänker grundare eller dummare.

Släktens viktigaste person

I boken tar Stefan Gurt upp sin kinesiska svärmor som ett exempel på hur den ålderssegregerade kulturen inte fått fotfäste i alla kulturer.

– I Kina är det de gamla man respekterar. Min svärmor är 85 år nu och hon hör dåligt och går långsamt men är fortfarande den som alla lyssnar till.

I boken beskriver han hur irriterad han blir på sin svärmor då hon vid ett tidigare besök i Sverige beskriver ett svenskt servicehus som om det vore höjden av omänsklighet.

– Men det jag inte insåg då var att hon ju på sätt och vis hade rätt. Samtidigt finns det brister i den kinesiska kulturen där barn inte är så värst mycket värda. Min frus släkting fick magsår som 10-åring för att han studerade så mycket. I Sverige är vi ju väldigt snälla mot barn och vill dem väl. Men vi borde kunna respektera både unga och gamla.

Många reaktioner

I Sverige har reaktionerna på *Så dödar vi en människa* varit många.

– Mest har människor intresserat sig för ämnet och inte så mycket för boken som ett skönlitterärt verk, vilket den ju också är. Min bok har tagits upp i olika nyhetsprogram och jag har suttit i morgonsoffor vid flera tillfällen. Socialstyrelsen bjöd också in mig till ett seminarium om åldringsvård vid det stora årliga politiska evenemanget i Almedalen på Gotland.

Varför är människor så intresserade av boken?

– Fyrtioåringarna, som hörde till den första stora generationen som utbildat sig och engagerat sig i samhällsfrågor, håller nu på att gå i pension. De är nog oroad för hur det ska bli för dem själva. De äldres situation i

Sverige är ju inte speciellt bra.

På det stora hela har reaktionerna varit positiva. Stefan Gurt har bland annat anlitats av Uppsala universitet och deltagit i en fortbildning för vårdpersonal.

– De som jobbar med äldre människor har varit glada att få en anhörigs syn på det de jobbar med. För dem är det ju trots allt ett jobb. En och annan tycker att jag överdriver och är för negativ. Och det är klart att jag inte vet lika mycket om sjukdomar och åldrande som de som har det som yrke.

Några tycker att han romantiserar Kina och den äldre typ av samhälle där folk tar hand om varandra.

– Jag har inga patentlösningar på hur vi kan få det bättre, men jag kan berätta om mina egna upplevelser.

Var kan vi i praktiken göra för att våra äldre ska få det bättre?

– Jag önskar att fler kunde ta för vana att hälsa på sina äldre släktingar. Vi vinner ju dessutom på det själva. En vacker dag är det ju vi själva som sitter där. Om vi bryr oss om våra gamla föräldrar är det större sannolikhet att våra barn hälsar på oss när vi blir gamla.

Han säger att det inte handlar bara om bekvämlighet då många drar sig för att besöka åldringshem.

– Många upplever det som verkligt skrämmande och obehagligt. Det är också en stor sorg att se hur till exempel ens föräldrar har förändrats och inte längre är de människor man känt genom livet.

– Jag önskar att vi överhuvudtaget satte ett större värde på personliga relationer. Åminstone i Sverige är vi väldigt prestationsinriktade och bedöms efter vad vi åstadkommer och hur framgångsrika vi är. Men har vi bra relationer till andra människor ger det oss större tillfredsställelse än om vi är duktiga på jobbet.

KOMMENTAR CHRISTA MICKELSSON

Kaffe för två

LEDIGA EFTERMIDDAGAR skulle vi stövla in med barnen under armen till min 91-åriga mormor på servicehemmet. Minst en gång i månaden. Om vi bara inte bodde 500 kilometer ifrån varandra. Älskade mormor, som är så pigg och så fin. Och så ensam.

Vad vet jag om vi skulle få ihop det, om vi skulle hinna och orka. Kanske vi skulle glömma bort det, så som vi också glömmet att ringa. Som om det

fanns viktigare saker att göra.

Att en gammal människa vantrivs på sitt äldreboende till den grad som Stefan Gurts pappa gjorde är förhoppningsvis mera undantag än regel. Vad vi ska göra för att förbättra åldringsvården vet inte jag. Men att komma ihåg varandra kunde vi kanske klara av?

För ett par år sedan snurrade kampanjen Soita Mummolle (Ring åt mormor/farmor) i de sociala medierna. Ska vi återuppta den? Och kom ihåg: Det är inte tanken som räknas.

JUBILERAR. Hangö kyrka fyller 120 år i år. Den långa röda mattan i kyrksalen välkomnar små och stora.

Med kraft från yttersta södern

TEXT OCH FOTO: MAY WIKSTRÖM

Och jag vill tända en stjärna till dem som har frusit och gått vill i världen... **Mona** sjunger. Stark, stadig, vacker ljuder hennes stämma genom körens uuh-partier.

Utanför församlingshemmets fönster är Hangö svart. Den utlovade snöryan ligger i luften. Novembers tunga skugga vilar också över folk och samhälle här. Men hos de knappt trettio sångarna som bänkat sig i församlingshemmet syns den inte. I stället är det en viss eufori över kören.

SPG *South Point Gospel*, eller det som en gång hette kyrkokören, har nyss gjort en braksuccé med en nyskriven gospelmässa som kommit ur dirigenten och församlingkantorn **Roland Näses** händer.

– Hör ni, tack för senast. Det tog mig långt in på natten innan adrenalinet slutade flöda, hälsar han koristerna.

Han avslöjar också att den mässa de nätt och jämnt hann få inövad ingalunda är färdig. Det blir repriser. Och den lever fortfarande hos sin skapare:

– I bilen började en melodi till trosbekännelsen snurra, avslöjar dirigenten.

Projekt gav mersmak

Att kören ser ut och låter som den gör nu är följderna av ett lyckat gospelprojekt år 2010. Det tog både publik och Hangöbor med storm och smittade av sig så att korister i andra lokala körer – utan att lämna dem, poängterar Näse strängt – så småningom kom med i kyrkokören. Den fortsatte sjunga gospel. Och bytte namn.

– Det kläckte jag en gång. Tyckte det passade oss här. Så mycket längre söderut än det här kan man inte komma, säger Näse.

Det var de mogna medelålders sångarna som dök upp. De som var den första generationen som växte upp med rytmisk musik. Solisten **Mona**, som heter **Kallström** i efternamn, hör till de yngre. Hon jobbar till vardags i Halmstadsgårdens förskola. Förutom att hon sjunger med barnen har hon sjungit både i duo, trio och i andra körer och hon är också med i Visans Vänner.

– Det är inte alls tungt att sitta här och öva en vardagskväll. Jag gillar den svängiga stilen, men det finns också ganska många vackra, lugna sånger med fina texter. Det är en sorts avslappning för mig, säger hon.

Mona Kallström tycker om blandningen av sångare i olika åldrar. Hon uppskattar också att det har varit ganska många uppträdanden, bland annat i gudstjänsterna.

Snart är det dags för körens julkonserter tillsammans med vokalgruppen **Romberg** och då lär det bli trångt i Hangö kyrka.

Kristusstatyn kom tillbaka

Kyrkan på berget är en spännande byggnad. I år fyller den jämnt 120 år, och det har firats i olika repriser. Roligast var kanske barnens födelsedagsfest. Församlingens barnarbetare **Lenita Söderblom** höll i trädarna för den. Höjdpunkten var när barnen ställde 120 födelsedagsljus i papper på altarskranken och höjtade "Grattis på födelsedagen kyrkan!"

Men kyrkan är viktig också för vux-

"Grattis på födelsedagen, kyrkan!"

Barnen i Hangö församling uppvaktade på 120-årsdagen

na Hangöbor. En av dem är arkitekten **Gunnel M Helander**.

– Jag är oerhört fascinerad av den fantastiska gotiska katedral som byggdes här på berget, säger hon.

Hangö kyrka är förhållandevis ung, men den har en dramatisk historia. I mars år 1940 förrättades en ödesmättad sista gudstjänst i kyrkan innan Hangöborna tvingades evakueras från staden som enligt freden i Moskva skulle bli sovjetisk marinbas. **Mika Waltari** deltog i gudstjänsten och skildrade den i *Suomen Kuvalehti*: "På altaret fladdrade två ljus och ovanför dem sträckte Thorvaldsens Kristusstaty i den dunkla belysningen på ett underbart levande sätt sina välsignande händer över Hangö församling – för sista gången."

Evakueringen blev kortare än väntat, men när Hangöborna återvände fann de att ryssarna hade sprängt offentliga byggnader i stan i slutskedet. Borta var stadshuset och vattentornet.

– Kyrkan var också minerad, men de första som kom in hit såg det och lyckades rädda den, berättar Helander.

Efter den första tillfälliga restaureringen fick kyrkan på femtiotalet ock-

◀ **MONA KALLSTRÖM**, körens solist, är en van sångare från olika sammanhang.

▲ **HANGÖS NYVALDA** lucia heter Melinda Westerholm (längst fram i rosa). Tärnorna är från vänster: Fanny Lindberg, Emma Palomäki och Adele Winberg.

GUNNEL M Helander är nöjd med kyrkans varmare färgsättning. Fonden bakom Kristusstatyn har hon designat, liksom det runda glasfönstret ovanför.

MIKA WALTARI skrev hur Kristusstatyn välsignade Hangöborna "för sista gången" vid den sista gudstjänsten innan hela staden evakuerades år 1940.

– **DÄR** får ni inte andas! Roland Näse dirigerar ivrigt den växande gospelkören med mogna sångare.

◀ **FÖRLÖSANDE SKRATT** kryddar Hangö svenska församlings medarbetarkonferens. Fr. v. Kenneth Skarpman, Birgit Isaksson, Ann-Sofi Nylund och Åsa Sundström.

så en ytterrock av puts. Vid sidan av krigsskadorna var den helt enkelt dåligt byggd och vattnet läckte in genom tegelväggarna.

Kristusstatyn har också sin historia. Den räddades undan ockupationen och kördes enligt sägnen med Hangö församlings likbil till Ekenäs. Men på sjuttioalet flyttades Kristusstatyn åt sidan. Att den nu står på sin plats i korset igen, sedan början av nittioalet, är något Gunnel Helander är glad över.

– Det var inte utan diskussioner. Statyn, som är en zinkavgjutning, fick ibland föraktfullt heta Plåt-Jesus och en del tyckte att den inte riktigt satt i tiden längre.

Hon engagerades i den senaste förnyelsen av kyrkorummet och fick utmaningen att återskapa ett korfönster på altaväggen. Det arbetet fulländades med en fond bakom Kristusstatyn, som gör att den vita gestalten bättre kommer till sin rätt. För fönstret hade hon formen given, men egentligen bara ett färglagt fotografi att tillgå. Glasfönstret förenar treenighetssymbolerna med hoppets och församlingens symboler.

"Jag är så oerhört tacksam för att ha fått vara med och skapa något som ger närhet och värme."

Gunnel Helander

– Jag ville så gärna ha in församlingen och den kom med genom fisksymbolen. Den är samtidigt också kalken som vi delar i nattvarden, säger Gunnel Helander.

Hon kan själv be både trosbekännelsen och Fader vår med hjälp av fönstret.

– Jag är så oerhört tacksam för att ha fått vara med och skapa något som ger närhet och värme. Förut var matan i gången blå och det kändes lite kallt. Nu är en röd VIP-matta öppen fram till Jesus!

Öppenheten förstärks av att altarskranket helt framt sågades upp. Gluggen framför altaret stängs bara när det är trångt vid knäfallet och skranket behövs.

Medan vi samtalar i kyrkan hörs det unga röster i vapenhuset. Det är den nyvalda lucian **Melinda Westerholm** med tärnor som kommer in för att öva inför kröningen och ljusständningen den tolfte december. Nya generationer Hangöbor har fortfarande kyrkan som vardagsrum och festlokal. VIP-mattan är i flitig funktion.

KIPA väcker små-ångesten

På Boulevarden 17 ligger pastorskansliet. Där bänkar sig medarbetarna till medarbetarkonferens, AK, på torsdagsmorgonen. I dag har körledaren Roland Näse har tagit finkostymen på, han ska spela på en begravning.

Tom Sjöblom för ordet. Det här är hans sista dag som tf kyrkoherde för församlingen. Ordinarie kyrkoherden **Anders Laxell** sitter också med vid andra bordsändan, för han ska nu stiga in igen i jobbet efter att ha varit tjänstledig för att utreda Raseborgsförsamlingarnas framtid. Diakonen **Tage Nylund** berättar om sin biståndsresa till Lettland.

Men det är samfällighetens ekonomichef **Kenneth Skarpman** som får de mest uppmärksamma och ganska bekymrade blickarna på sig. Han och två andra anställda har varit på kurs, nämligen. KIPA kommer – är de redo?

– Från och med första januari är det centralen i Uleåborg som sköter alla våra räkningar. Det är tänkt att var och en ska fylla i dem på sin egen dator. Det här ska vi nu i vår tur lära vidare till er. Från när ska det fungera? undrar nån.

– Första januari, upprepar Skarpman. Och det gäller reseräkningar, frånvaro, sjukfrånvaro och semester. Taxikvitton och sådant ska skannas.

Ett sus drar igenom medarbetarskaran. Kaplanen **Ann-Sofi Nylund** suckar ljudligt.

– Jaha, nu var det slut med hembesöken. Och jag kommer *inte* att vara sjuk och *inte* handla något, utbrister hon.

Skrattet förlöser något av den små-ångest KIPA har vållat runt bordet. Man går vidare till feedback på satsningar som gjorts. Återigen får kören och gospelmässan lovord. Sedan blir det kalendergenomgång i rasande fart.

– Biblarna delas ut till konfirmanderna den första advent! Uppvaktningen vid självständighetsdagen, vem är med där? Kan någon komma med mig till den där andakten jag ska hålla?

Två timmar senare är mötet och syret slut. Bakom dörren väntar den friska havsluften och Hangöbor i alla åldrar. Allesammans milt överblickade av en vacker 120-åring som sett dem komma och gå.

ELLIPS

Frågan om helvetet

Kan en alltigenom god och kärleksfull Gud skicka människor till evig pina och ett evigt lidande i helvetet? Det är en svår och obehaglig fråga som vi kristna ofta ställer oss själva. Den tanken och frågan brukar också vara ett av de vanligaste intellektuella hindren för icke-troende som funderar över om kristendomen kan vara sann.

När jag blev medlem i Gideoniterna skulle man i sin ansökningsblankett sätta ett kryss i en ruta där man intygar att man tror på en bibelvers i Uppenbarelseboken där det står att de onda på domens dag ska kastas i den eviga elden.

Efter mycket bryderi och tveksamheter kryssade jag i rutan för jag ville så gärna vara med i organisationen. I tiderna var det nämligen ett Nya testamente donerat av Gideoniterna som ledde till att jag kom till tro.

Tidningen *Kirkko ja kaupunki* hade nyligen en intervju med **Leif Nummela** som är chefredaktör för *Uusi Tie*. Tidningarna är som bekant varandras totala motpoler i teologiskt hänseende. Det intressantaste i artikeln var en bildtext som hävdade att **Leif Nummela** och biskop **Irja Askola** har samma syn på helvetet. Nämligen att helvetet är den absolut svåraste frågan i kristen tro och att om det skulle finnas den minsta chans att helvetet inte finns, så skulle både Nummela och Askola omgående hoppa på det taget.

Oberoende av om man är liberal eller konservativ så är kristna överens om att helvetet, hur det än formuleras, mer eller mindre bokstavligen, är något verkligt som inte kan trolas bort ur den kristna ekvationen, hur gärna vi än skulle vilja göra det.

• TOMAS VON MARTENS

Han var biskop och smidig politiker

BISKOP. Vem var Jacob Tengström? Författaren Erik Wahlström som berörde Tengström i sin historiska roman om Runeberg har läst Gustav Björkstrands biografi över 1800-talsbiskopen.

TEXT: ERIK WAHLSTRÖM

Vad tänker du på när du hör namnet **Jacob Tengström**?

Antagligen på **Fredrika Runeberg** eftersom hon var född Tengström och Jacob Tengströms brorsdotter.

I dag står Fredrika Runeberg levande inför oss alla men hennes farbror Jacob är bortglömd.

Medan de båda levde var det tvärtom. I början av 1800-talet var biskop Tengström en av Finlands viktigaste personer, och Fredrika en grå mus med ett konstigt skratt. Det är Fredrikas levande och personliga självbiografiska texter som gör att vi fortfarande gläds och lider med henne. Biskop Tengström skrev ingenting sådant.

Gustav Björkstrands praktfulla nya bok *Jacob Tengström, universitetsman, kyrkoledare och nationsbyggare* är inte lika häftig läsning som hans förra om **Maria Åkerblom**. Orsaken är att Åkerblom var galen, men Tengström förnuftig – allt för förnuftig tyckte kritiker som ansåg att han hade kapitulerat för snabbt inför Ryssland under de avgörande åren 1808 och 1809, då Sverige skiljdes från Finland.

Man tyckte väl att det hade varit klädsammare om Tengström hade krusat lite innan han svarade ja till kejsaren.

Men Björkstrand sätter Tengströms eventuella samvetskamp i sitt historiska perspektiv. Han beskriver den ökande krigströttheten i Finland och desillusioneringen med **Gustav IV**, och visar hur den politiska realismen förstärktes gradvis så att det aldrig kom en avgörande punkt när man tvingades att svara ja eller nej – ända tills det gällde att svära trohetsed mot kejsaren. Då var man tvungen att välja sida.

Det var förstås också monarkens syfte.

En yttlig trohet

Troheten var sällan djupt känd.

När jag för länge sedan skrev en bok om **Uno Cygnaeus** läste jag talet som hans farbror prosten **Zacharias Cygnaeus** d.y. höll i Tavastehus inför sin församling år 1808 under pågående krig. Med chockerande öppen hjärtighet medgav han att församlingsmedlemmarna egentligen var bundna av sin trohetsed till kung Gustav IV, men att de nu var tvungna att svära trohet mot Rysslands kejsare. Men man kunde hoppas på att framtiden med Guds hjälp skulle ordnas så att man en gång till fick svära trohet till den svenska kungen.

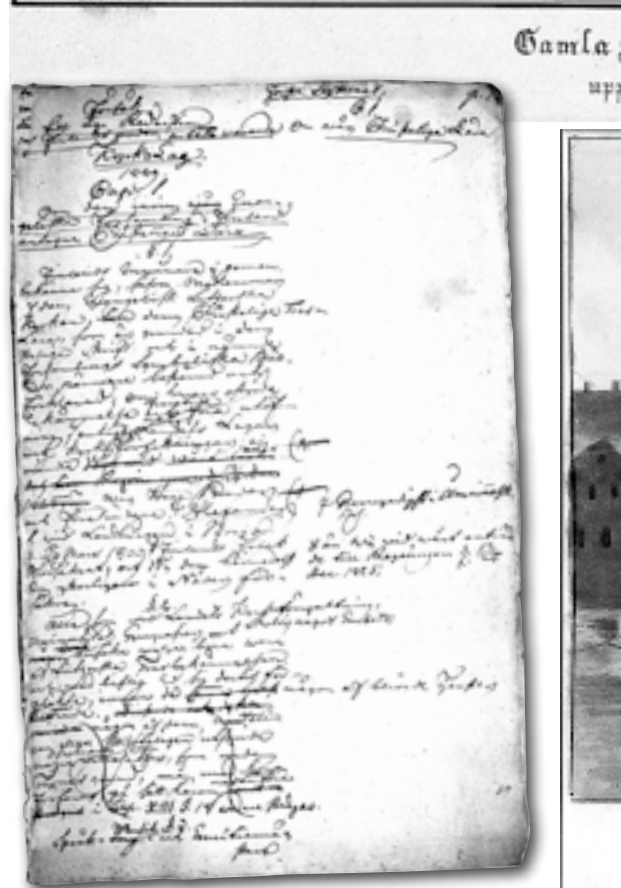
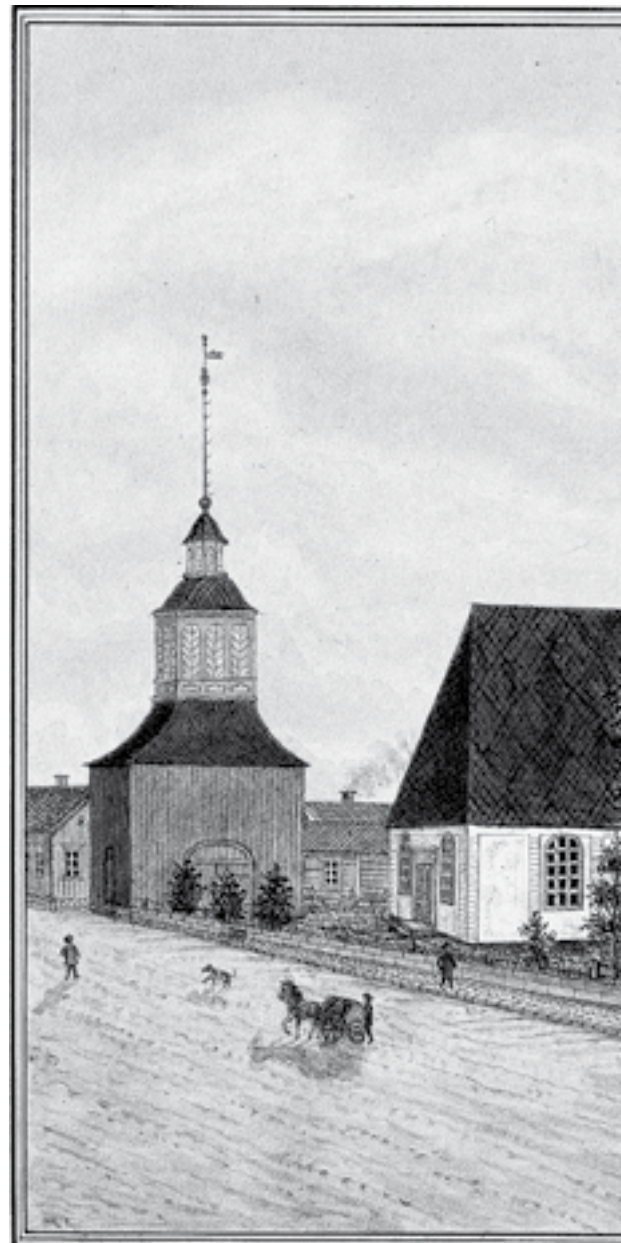
Så resonerade Tengström också. Politisk trohet var nånting man anpassade efter omständigheterna.

Björkstrand berättar om en stackars idealist, kyrkoherde **Jacob Chydenius** i Vasa, som tog sin trohetsed till Sveriges kung på allvar. Han misshandlades så svårt med sablar att han avled efter ett år.

Tengström svor eden i pinsam hast och uppmanade prästerskapet i sitt stift att göra likaledes. Därmed vann han stora fördelar för kyrkan under den nya regimen, och givetvis också fördelar för sig själv, bland annat riddartecknet av I klass med storkors. Jag tycker att Björkstrands redogörelse för åren 1808, 1809, och Tengströms roll, är mycket spännande och upplysande.

Tengström var med om att grunda den utrikespolitiska realism som har tjänat Finland väl i 200 år efter honom.

”Till och med i hans samtids ögon överskred Tengström gränsen för det passande när det gällde att gynna sina släktingar, och det var inte lite på 1800-talet.”

Fontana Media

Följ med din tid!

Dagens Lösen 2013 8,90 €
Bibeltexter för varje dag!
Väggkalender 2013 9,50 €
Årskalendern Ecclesia 2013 12,90 €
Kalendrarna har vår finlandssvenska namnlängd och söndagens texter.

Identitet
– Årsbok för Borgå stift 2012
Texter om identitet, kallelse och förändring. Läs bl.a. president Sauli Niinistö's novell "Det tysta krigsropet". 19,90 €

www.fontanamedia.fi • tfn (09) 612 615 30 • info@fontanamedia.fi

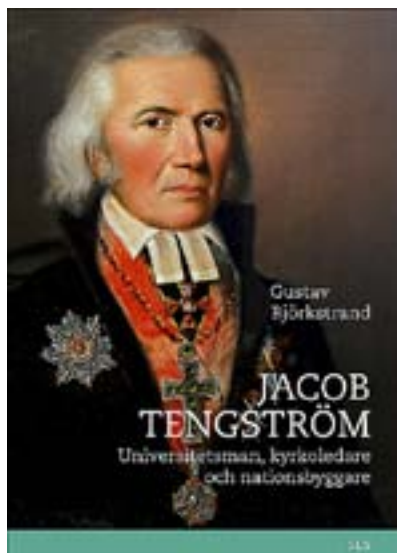

Karleby Stads fordna kyrka,
uppförd år 1655, reparerad år 1872.

Åbo Centralens
Bryggeri Åbo, 1811

TILL VÄNSTER
Gamla Karleby kyrka, målad av Conrad Sove-lius 1871. Här höll Jacob Tengström sin första predikan sommaren 1772 (Finlands nationalmuseum). Porträttet av Tengström på omslaget till höger är målat av J.E. Lindh 1830 (privat ägo).
FOTO: MIKA KURKI-LAHTI.

Fyrtio år senare skulle Runeberg i sina Sägner bli den store försonaren av Finlands skamfyllda samvete. Han återgav oss vår ära och stolthet, den som Tengström hade nedskolat.

Björkstrand presenterar (med lite hjälp från **Matti Klinge**) en ny teori om detta. Han skriver att Runeberg tecknade sitt förfärliga porträtt av förrädaren Cronstedt i dikten Sveaborg för att dra uppmärksamheten från Tengströms diskutabla roll som undfallenhetsman. En intressant synpunkt. Runeberg var ju som ung beroende av den gamle patriarken, vars släkting han gifte sig med. Utan Tengström hade Runeberg aldrig blivit nationalskald.

En smidig tro

Men hur såg Tengströms personliga kristna tro ut? Man får intrycket att den var lika smidig som hans politiska tro. Mest trodde han väl på förnuftet.

I slutet av 1700-talet och början av 1800-talet höll en ny trend inom den protestantiska teologin på att breda ut sig – neologin. Den ortodoxa bokstavstron fick en rationalistisk utmanare bland prästerskapet och på universiteten.

Tengström blev allt mer neologisk, tills han mot slutet av sitt liv åter blev ortodoxare, som så många äldre.

Björkstrand har förstås läst alla Tengströms predikningar och refererar en från 1786 i vilken han kallar Kristus "en uppläst och gudomlig sanningslärare" och en "förträfflig dygdslärare". Kristus som upplysningsman! Fortfarande är det en ganska ovanlig bild i våra predikstolar.

Men Tengström ville inte stöta sig med det enkla folket (och de enkla teologistuderandena), så han undvek pinsamma ämnen som Kristi underverk, sakramenten och arvsynden, som han inte skulle ha kunnat predika om utan att infoga sina egna reservationer. Hans verkliga åsikter om till exempel arvsynden framgår av hans syn på Bibelns berättelse om paradiset: det fanns inget paradiskt uttillstånd, inte heller någon Adam, något syndafall eller en djävul. "Dogmen om Adams fall var i själva verket i högsta grad absurd, särskilt arvsyndsläran", skriver Björkstrand.

Inte att undra på att Tengströms predikningar blev abstrakta och känslomässigt neutrala. En minnestalare ef-

ter hans död kallar hans predikningar "electriciterande". Men det var alltså en lärd minnestalares påstående. Drängen i kyrkbänken måste ha snarkat.

En vandring i tjära

En stor del av Björkstrands bok handlar om Tengströms arbete för att organisera kyrkan och anpassa den till den nya tidens krav. Han tillsatte kommittéer för revision av psalmboken, kyrkohandboken, kyrkolagen och läran, men med klen resultat.

Vilket helvete var inte all kommunikation före internet! Revisionsförlag kopierades för hand och sändes med snigelfart till kommittémedlemmar i alla landets ändar. De lästes, begrundades, och kommittémedlemmarna svarade med vidlyftiga, lärda och fromma handskrivna kommentarer som måste smältas och sammanjämkas av ordföranden. För att sedan sändas på ny remiss.

Jag har tidigare motvilligt läst in mig på psalmboksarbetet för att förstå Runebergs karriär som psalmförfattare, och då tyckte jag att jag vadade i tjära. Intrycket blev nu fyrfalt värre eftersom Tengström sysslade med fyra kommittéer. Nu har Björkstrand vadat före oss i denna tjära, och det ska vi vara tack-samma för.

Då som nu var antalet disputander ett mått på en professors effektivitet. Björkstrand noterar att Tengström bara presiderade över tre teologiska disputationer under sin tid som professor i teologi medan Porthan presiderade över 211. Han förklarar det med Tengströms försiktighet. Teologin upplevde en brytningstid och Tengström ville undvika konflikter.

Allt för släkten

När man tillägger Tengströms nepotism har man väl inventerat de negativa dragen i hans karaktär. Till och med i hans samtids ögon överskred Tengström gränsen för det passande när det gällde att gynna sina släktingar, och det var inte lite på 1800-talet.

Men han hade många positiva drag också.

Hans politiska bedömningar var riktiga, det ser vi nu i efterskott.

Privat måste han ha varit intressant och stimulerande. Han var något av en renässanspersonlighet: han skrev dikt i sin ungdom och musicerade aktivt.

Vid Åbo brand blev många av Tengströms släktingar hemlösa och han avstod själv från biskopsgården, som inte hade brunnit, för att tillfälligt låta domkapitlet verka där. Några hemlösa fick också logi.

Tengström och en stor mängd hemlösa släktingar flyttade ut till hans prästgård i Pargas. Bland släktingarna fanns Fredrika Tengström och hennes mor. Som Fredrika skildrar det måste detta zigenarläger ha varit ganska roligt, åtminstone för barnen, trots att många hade förlorat all sin jordiska egendom i branden. Tengström levde sig in i rollen som patriark, generös och omtänksam.

Men det vi minns honom för är ändå hans nyckelroll i att skapa det post-svenska Finland, och antagligen har vi det fortfarande lite bättre än vi annars skulle ha tack vare honom.

LÄNGST TILL
vänster en manuskripsida ur Jacob Tengströms senare förslag till kyrkolag för Finland (Finlands nationalmuseum). Bilden närmast till vänster: Gavril Sergejevs målning från 1811 av Åbo centrum. Tengström förestod under flera år den lilla bokhandeln som låg mitt på bron (Tyska statliga krigshistoriska arkivet, Moskva).
FOTO: TIMO SYRJÄNEN.

Smått om stort

BOK

Sanna & farmor

Förlag: Verbum.
Illustrationer: Matilda Salmén

Kommer ni ihåg pixiböckerna? De små kvadratiska häftade småsagorna som de mest välutrustade barnpassarna kunde plocka

fram ur handväskan i de allra knepigaste situationerna (läs: i kyrkbänken) har för alltid en liten plats hos mig som min barndoms litteratur när den var som mysigast.

Verbums nyhet för barn är små pixilknande bokhäften, med kyrkans viktigaste händelser som tema. I de fem olika böckerna får vi följa Sanna och farmor som firar jul och påsk, går på gudstjänst, begravning och på dop.

Böckerna, som är skrivna av ett redaktionsteam på Verbum, tar på barnets sätt upp frågor som varför man vattnar bebisens huvud vid dopet och varför vi egentligen firar att Jesus blev dödad. För det mesta fungerar texterna riktigt bra, även om det inte är särdeles enkelt att lättförståeligt förklara den teologiska symboliken bakom dopvattnet i ett häfte som mäter tio gånger sju centimeter.

Illustrationerna i de fem

böckerna är gjorda av **Matilda Salmén**. De är fina, tydliga och känns överlag väldigt lämpliga, om än lite tillrättalagda.

Den lilla bok jag kan tänka mig att behövs allra mest i barnfamiljer och söndagsskolan är *Sanna & farmor är på begravning*. Julen och påsken tragglar vi ju oss igenom varje år vare sig vi vill det eller inte, men hur många barn har egentligen varit på begravning och hur kan vi förbereda dem

inför en sådan då det är dags? Boken ger bland annat svar på varför nästan alla gråter på begravningen och varför prästen skyfflar jord på kistan. Någon gravsättning får Sanna och farmor ändå inte vara med om (och inte heller någon utläggning om kroppens uppståndelse) men att Gud tar hand om oss och att vi får må bra efter döden lär inte ska bli oklart för en endaste en läsare.

CHRISTA MICKELSSON

Ovanliga bibelord i blogg

Bibelbildbloggen Fullkorn bjuder varje dag under ett års tid på ett nytt bibelord med tillhörande bild.

TEXT: TOMAS VON MARTENS

Texterna som används hör inte till de klassiska bibelverser som förekommer exempelvis i andaktsböcker och predikningar. Bibeln är full av spännande och tankeväckande material som både blicken och hjärtat kan fastna vid.

De texter som publiceras hänger vagt ihop med kyrkoårets texter. Du kan också föreslå ett bibelställe till bloggen. Serietecknaren Satu Helsinki står för det konstnärliga arbetet, medan Församlingsförbundet administrerar projektet. Bibelbildbloggen startade i mars i finsk version.

KP ställde några frågor till konstnären Satu Helsinki.

Varifrån kommer idén med Bibelbildbloggen?

– En teologvän hade redan en längre tid funderat över sådana bibelord som är ovanliga och som inte används aktivt i kristna sam-

EXEMPEL PÅ bilder från Bibelbildbloggen. Illustratören Satu Helsinki på bilden uppe till höger.

manhang. Hon föreslog att hon ger mig en lista på de mera vrickade bibelorden och att jag sedan illustrerar dem.

Att det sedan ledde till ett ettårigt bloggprojekt beror på att jag är lätt att överta-

la. Dessutom är det mycket bättre att de roliga idéerna inte blir liggande i bordslådan. På det här sättet får möjligtast många en chans att delta. Man kan lätt bli beroende av den uppmärksamhet man får

Finns det en längre utvecklingshistoria bakom förverkligandet?

– Jag har tidigare haft många bildbloggar och då är det viktigt att man publicerar regelbundet så att läsarna alltid kan vänta sig något nytt. Bilderna, stilen och tek-

niken har förstås förändrats med tiden. Det är mer än ett år sedan jag startade min första blogg. Från början var beslutet att hålla på ett helt år och nu är det trevligt att kunna följa kyrkoåret under vägen.

Vilka har reaktionerna varit från dem som följt med bloggen?

– Bloggen har fått en trogen läsarkrets. Några hundra läsare följer med den utan att göra något större väsen av sig. En del av bilderna har blivit populära i sociala medier. När det händer skjuter besöksantalet alltid i höjden och mångdubblas.

Olika läsare tilltalas av olika bilder. Det är omöjligt att på förhand veta vilka reaktionerna blir. Många har inspirerats att föreslå bibelord de själva hittat. Det har underlättat mitt arbete och inspirerat mig. På Facebooksidan Kyrkan i Finland har bilderna väckt debatt men i själva bloggen råder en fridfull stämning.

Vem väljer bibelorden?

Vem som helst kan föreslå sina egna fynd till bloggen. Det finns en egen sida för det. Jag gör sedan mitt bästa för att förverkliga bilderna. Ibland har jag gjort bilden på basen av det bibelord som finns in till det föreslagna. Om det har inspirerat mig mera.

Men just därför är alla förslag viktiga. Nu gäller det att vara snabb med egna kommentarer i Fullkorn-bloggen. Bara under de två första månaderna kan man komma med egna förslag, säger Satu Helsinki.

SAMSUNG S23B350T

179,00 €

23" | ADPLS-LED | VGA/HDMI

SNYGG DESIGN, SKARP BILD

SAMSUNG NP700G7C

1699,00 €

17.3" | i7-3610QM | 16 GB | 675GTX 2GB | 2x750 HDD | Bluray

ALLA SPELARES DRÖM

SAMSUNG

SAMSUNG ML-2165W

79,00 €

Trådlöslaserskrivare
ERBJUDANDE!

SAMSUNG CLX-3305

279,00 €

Scan/Print/Copy
MULTIFUNKTIONENS
FÄRGLASER-
SKRIVARE

multitronic

Multitronic Oy | www.multitronic.fi | (06) 319 7700
info@multitronic.fi | Korsholmsplanen 38, 65100 VASA | Vardagar 9-18

PÅ GÅNG

JULEFRÖJD med Kammarkören.

Västnyländska kammarkören kommer att sjunga in julen också i år, det här året i Karis och Hangö. Konserterna består av många välkända sånger från vår egen tradition, men också exempel på den anglosaxiska carols-traditionen. I några av sångerna får publiken också sjunga med.

Västnyländska kammarkören har ungefär trettiofem sångare. Dirigent är Marianne Gustafsson-Burgmann, ackompanjör på orgel är Julia Tamminen.

Julkonserterna hålls i Karis kyrka lördagen den 8 december kl. 18 och i Hangö kyrka söndagen den 9 december kl. 17.

ADVENTSKONSERT med kammarkören Psallite och Korsholms kammarorkester.

Söndagen den 9.12 kl 19 kommer Kammarkören Psallite tillsammans med Korsholms kammarorkester att framföra två kantater av Homilius, som var lärjunge till J.S Bach. Solister är Susanne Westerlund, sopran, Wivan Nygård-Fagerudd, alt, Mikael Pennanen-Dahlbäck, tenor. Dirigent: Rainer Holmgård.

Därtill framförs några stycken av Bach. Wivan och Mikael kommer bl.a. att framföra varsin aria ur julo-rietet respektive kantat nr 61.

En byrå med komplett service

Forum	tel. 010 76 66620
Hagnäs	tel. 010 76 66500
Tölö	tel. 010 76 66530
Malm	tel. 010 76 66630
Östra Centrum	tel. 010 76 66590
Alberga	tel. 010 76 66610
Hagalund	tel. 010 76 66570
Dickursby	tel. 010 76 66560
Myrbacka	tel. 010 76 66600
Kervo	tel. 010 76 66550
Hyvinge	tel. 010 76 66580

(0,0828 €/tel + 0,1199 €/min)

HOK-ELANTO

HOK ELANNON
HAUTAUSPALVELU

hok-elannonhautauspalvelu.fi
perunkirjoitustoimisto.fi
Telefonjour 24 h: 050 347 1555

MARKNAD

ÖNSKAS HYRA

Skötsamt och rökfritt par i 25 års åldern önskar hyra 2-3 rummare i centrala Vasa. Ring Maria 040 7741130.

Ungt skötsamt rökfritt studentpar söker bostad i centrala Åbo, (45-65m²) gärna nära universiteten. Tag kontakt! 0405162520.

Skötsam manlig jur.studerande (rökfri, nykter, inga djur) söker bostad i Stockholm fr.o.m. 1.1.2013. Gärna etta eller ett rum, men allt beaktas. Ta gärna kontakt på +358(0)44-722 2266

ÖNSKAS KÖPA

Pensionerad flygvärdinna önskar köpa en etta i H.fors till sitt barnbarn som studerar på Terho. Tel 0440700500

STENHUGGERI LEVANDER

- nya gravstenar
- gravering
- borttagning av gravsten
- återmontering av gravsten
- förgyllning/försilvring
- rätning
- slipning

EN MINNESVÄRD VISAR
VÖRDNAD OCH VÄRDIGHET
Rönbackav. 32 A
00710 Helsingfors
tel.09 387 6284

BERÄTTA OM DIN FÖRSAMLING!

Den här sidan finns till för dig. Roliga verksamhetsidéer, festliga jubileum eller en viktig gemenskap. Skriv, fotografera och berätta om vad som händer i DIN församling! Skicka in din artikel till redaktionen@kyrkpressen.fi. Redaktionen väljer och redigerar materialet.

I MIN FÖRSAMLING

TJÄNST FÖR LIVET NÄR SORGEN GÄSTAR

- ett gratis informationspaket och en kosnadsberäkning
- boupptecknings- och gravstensservice

HELSINGFORS BEGRAVNINGSTJÄNST

Tölö: Mannerheimvägen 45, t. (09) 7002 481
Malm: Kyrkobyvägen 14, t. (09) 7002 4824

ESBO BEGRAVNINGSBYRÅ

Esbo centrum: Esboplatzen 7, t. (09) 7002 4828

Dejour, t. (09) 7002 481 www.hautaushuolto.net

MED FINKÄNSLIG SAKKÄNNEDOM FRÅN ÅR 1945

BEGRAVNINGSBYRÅ

ARMAS BORG & Co Ab

Annegatan 12 00120 HELSINGFORS
www.arnasborg.fi

Tel 612 9890
Jour 0400 977 000

ENEBERGS BEGRAVNINGSBYRÅ

Strandg. 2 Mariehamn Tel. 018-19028

SUNDOM KYRKA var välfylld på 25-års festen. Sundomprästen Malin Lindblom är liturg.

KAPELLRÅDSMEDLEM Stefan Strang lägger sista biten till verksamhetspuslet.

SUNDOM FÖR SOMALIA-joggare springer genom Sundom kyrka under kaplan Gunnar Särs tillbakablick över kapellförsamlingens historia.

Efter 34 år fyllde kapellförsamlingen 25

I Vasa svenska församling har man i år uppmärksammat att kapellförsamlingen fyller 25 år. Att det är stort förstår man när John Åsvik, en av eldsjälarna bakom kapellförsamlingen, berättar att det tog 34 år för Sundom kapellförsamling att fylla 25 år. Eller också tog det 250 år, beroende på hur man räknar.

Från 1300-talet fram till Vasa stads brand 1852 hörde Sundom till Korsholm. Redan på 1700-talet hade man planer på en egen kapellförsamling. Det var långt att först rö över stadsfjärden och sedan ta sig flera kilometer landvägen till det som är dagens Gamla Vasa för att gå i kyrkan. Efter Vasa brand ändrade man på församlingsgränserna och Sundom blev en fiskarby i utkanten av Malax församlings sidokapell i Solf. Lite bättre blev det 1874 då Sundom fick egen kaplan och det hade man fram till 1921. Också i början av 1900-talet funderade man på en kapellförsamling, nu

som en del av den självständiga Solf församling.

Men det var först i mitten av 1970-talet när Sundom blivit en del av staden Vasa och man byggde bro över stadsfjärden som planerna kom upp igen. Ändå tog det nästan tio år innan allt papperskrig var klart. Den långa planeringstiden förklarar till en del av allt pionjärbete som behövdes. Vid grundandet år 1987 var Sundom landets första moderna kapellförsamling. Med 34 år från de första besluten till i dag så är Sundom kapellförsamling kanske landets äldsta 25-åring.

I dag är kapellförsamlingen en autonom del av Vasa svenska församling med egna gudstjänster, egen dagklubb, barn- och ungdomsverksamhet, pensionärer, missionskretsar och bönegrupper. När verksamheten presenterades i 25-årsfestgudstjänsten behövdes det 16 pusselbitar i bilden av församlingen för att de viktigaste verksamhetsformerna

skulle rymmas med. Genom åren har kapellförsamlingens egen präst, diakon och vaktmästare varit viktiga för kontinuiteten och identiteten. De övriga anställda, som barn- och ungdomsledare, kantor, informatör och kyrkoherde, lånas av moderförsamlingen. Det egna pastorskansliet som planerades i början blev aldrig av och behövs knappast mer med de moderna kommunikationerna.

De vanliga församlingsmedlemmarna både styr och ställer genom kapellrådet och aktiva gruppledare och delta-

gare. Under historiekavalkaden vid 25-årsfesten gled både joggare för hungersnödens Somalia genom kyrkan och Sara Hänninen, då tre månader, som Jesus-barnet från en julvandring.

Traditionellt har byborna varit både envisa och aktiva. Annars skulle man knappast ha en egen församling i dag. Den stora träkyrkan uppe på kullen byggdes och finansierades ju också genom talkokrafter på bara åtta månader år 1929.

● RUNE LINDBLOM, TEXT OCH BILD

Redaktörernas vackraste julsånger

I Missionskyrkan, Observatoriegatan 18, Helsingfors
Onsdag 12.12. klockan 17.00

Julglögg och godsaker serveras från klockan 16.
Jussi-Pekka Rantanen är programvärd vid julsångsstunden. Elisabet Back, Kaisa Halonen och Pirtta Näkkäläjävi berättar om sina önskesånger.

Välkommen med!

FINSKA MISSIONSSÄLLSKAPET

Werthmanns Begravningsbyråer

Ab Werthmann Oy

Fullständig begravningservice
– med omtanke och mångårig erfarenhet

Karis Köpmansg. 18 Tel. 019-232186
Hangö Bulevarden 9 Tel. 019-2482059
Ekenäs Gustav Wasa g. 14 Tel. 019-2413261
Ingå Sjundeå Tel. 019-232186

www.werthmanns.com

Dejour 24 h 0400-473391

INKAST MATS BJÖRKLUND

Ljuständning

DET HÄR skrivs lite efter att vår familj kommit hem från ljuständningen på gravgården under Allhelgona. Ljuständningen har de senaste åren totalt förändrat min syn på Allhelgona och gjort den till en av de absolut ljusaste, gladaste och mest livsbejakande helgerna i hela kyrkoåret.

VI PARKERAR bilen i det kompakta novembermörkret, sneddar över parkeringsplatsen och in genom järnporten i stenmuren som omger gravgården. Och där möter det oss. Havet av ljuslåg. Hundratals och åter hundratals små, flämtande lågor som nästan ser ut att fortsätta i oändlighet. Den här upplevelsen tar nästan andan ur mej varje gång. Inte i första hand för att det är så stämmingsfullt med ljus utan för det som de här ljusen tyder på.

FÖR DET första finns det för varje ljus på gravgården minst en relation som någon är tacksam för. Någon har gjort sig besväret att skaffa ljus, leta fram tändstickorna och ge sig av till gravgården i småregnet och mörkret för att tända ett ljus vid någons grav. Det betyder att den person som vilar i graven har varit viktig och betydelsefull, att jag känner tacksamhet för att ha mött och fått lära känna honom eller henne. Och när man räknar ihop alla lågor den där lördagkvällen blir det sammantaget väldigt mycket tacksamhet.

FÖR DET andra tänds ljusen inte i första hand för våra Stora Kvinnor och Stora Män. De tänds inte för att hylla dem som gjort upptäckter, utträttat storverk eller figurerat i tidningarnas rubriker. De tänds för helt vanligt folk. Mammor, pappor, mor- och farföräldrar, mostrar, farbröder, arbetskamrater, grannar och vänner. Människor som gått till jobbet, betalt sina räkningar, fostrat barn och på det stora hela kanske levat rätt vanliga, gråa liv MEN som mitt i det alldagliga ändå varit så viktiga och värdefulla för sina nära att någon nu gör sig omakhet att tänka en låga på deras grav. Inte för deras storverk (även om många av dem säkert utfört såna också), utan bara för att de funnits, brytt sig och varit närvarande. För att de var viktiga.

I EN tid där status är allt och cynismen växer blir ljuslågorna nån sorts trotsig manifestation över att det ändå finns mycket godhet och tacksamhet i världen och att de gråa, alldagliga mötena faktiskt kan vara det allra, allra viktigaste du någonsin kommer att utträta.

Mats Björklund är far, make, troende och jordbrukare.

FOTO: KP-ARKIV.

”Den här upplevelsen tar nästan andan ur mej varje gång.”

KYRKPRESSAT SOFIA TORVALDS

Julfester, vårfeater och religion

För en och en halv vecka sedan skrev några representanter för det svenska skolverket en rekommendation till skolorna inför de stundande kyrkobesöken före jul. I rekommendationen stod det att skolorna visserligen kan besöka kyrkor men att bön, välsignelse eller trosbekännelse inte får förekomma.

Rekommendationen möttes av hård kritik också från politikerhåll. Såväl skolministern och socialministern tror att det blir nödvändigt att ändra skollagen. Frågan som många ställer sig är: hur ska en präst kunna leda en religiös högtid utan att förmedla ett religiöst budskap?

Rekommendationen har fött uppror och hjältar. Prästen Magnus Crispin Back säger i tidningen Dagen att en del rektorer fått kalla fötter och avbokat kyrkobesöken, men ”de som ändå kommer är de som inte är rädda”. Trots skolverkets direktiv väljer han att både be och läsa välsignelsen för skolbarnen som besöker Österhaninge församling vid advent.

Ulf Bjereld som är professor i statsvetenskap vid

Göteborgs universitet undrar i en debattartikel i Dagen över varför så få ifrågasätter vårt firande av Sankta Lucia men samtidigt har svårt att klara av att firandet genomförs i ett kyrkorum. Han menar att religiösa och kulturella sedvänjor växer ihop och blir omöjliga att separera. Den som har beröringskräck för kyrkorum får svårt att hantera sin vardag. Försöken att dra gränser och göra upp rekommendationer till exempel över vilka psalmer som får sjungas och vilka inte faller på sin egen orimlighet.

Nyheten om att ”elever ska slippa Gud i kyrkan” väck-

te en del överlägsna kommentarer på Hbl:s webbsida. Typ: oj vad de är galna där i Sverige.

Det finns ingen orsak att vara överlägsen, exakt samma diskussion förs hos oss. I våras beslöt Kuopio-biskopen Jari Jolkkonen att hans barn inte deltar i en Helsingforsskolas vårfest för att rektorn (trots vädjan från föräldrarna) vägrade låta barnen sjunga *En blomstertid*. Rektorn anser nämligen att psalmen är ”en bön i form av sång”. Sjöng man den skulle över 200 barn tvingas lämna festsalen. Logik eller beröringskräck? Svara du.

ÖVERKÄNSLIGHET

Surfa i bussen

Vad är det som händer då vi läser e-post på bussen, frågar Sofia Torvalds i Kyrkpressen den 22.11.

Vad som säkert händer ifall någon elöverkänslig råkar befinna sig i bussen är, att den personen börjar må väldigt dåligt. Plåtskal (bussar, bilar, etc.) är inte att rekommendera överhuvudtaget, de blir något av en Faradays bur. Kontakten med basstationerna försvåras, mobilen ökar därför strålningsstyrkan betydligt, hjärnan får en ordentlig dos.

Det finns fler och fler av oss som är överkänsliga för mikroavstrålningen från trådlösa datorer, mobiler osv. Drabbade av det s.k. mikrovågssyndromet önskar att man i allmänna färdmedel inte använde trådlös teknik utom i nödfall.

TYTTI ENROTH-NORTES
Finlands Vågbytare, ordf.

**HEMSJUKVÅRD
HEMTJÄNST
PERSONLIGA
ASSISTENTER
FÖRMEDLING AV
PERSONAL**

Annika 045 896 9230
Marika 045 896 9231

Raseborgs Hälso-
och sjukvårdsteam

Julkonsert med ROMBERG

6.12. kl. 16.00 Åbo / Martinskyrkan
7.12. kl. 18.00 Jakobstad / Pedersöre kyrka
8.12. kl. 19.00 Närpes kyrka
9.12. kl. 17.00 Vasa / Församlingen Sion
Konserten ordnas tillsammans med välgörenhetsprojektet God Jul Vasa
15.12. kl. 19.00 Helsingfors / Andreaskyrkan
Konserten ordnas tillsammans med His Master's Noise
16.12. kl. 16.00 Bromarv kyrka
21.12. kl. 18.00 Hangö kyrka med South Point Gospel
22.12. kl. 18.00 Ekenäs kyrka

Välkommen!

www.romberg.fi Programblad 15/10 euro.

OPINION INFORMATION

Skicka insändaren till:

Kyrkpressen/opinion
Sandvikskajen 13, 00180 Helsingfors
E-post: redaktionen@kyrkpressen.fi
Fax: (09) 278 4138.

Insändare måste förse med skribentens namn samt för redaktionens bruk även adress och telefonnummer. Anonyma inlägg accepteras endast i undantagsfall.

Standardlängden för de kortare insändarna är 1 200 tecken. Redaktionen förbehåller sig rätten att förkorta insändarna. Insänd text returneras inte.

Radbytet är en längre insändartext med bildbyline som rymmer 2 000 tecken. Vill du skriva ett Radbyte bör du kontakta redaktionen på förhand.

JUL I KYRKAN

”Det är precis så det ska gå till i en demokratiskt styrd stat.”

Dagens ledarskribent Elisabeth Sandlund om planerna på att ändra skollagen för att möjliggöra skolavslutningar i kyrkorna.

HELVETET FINNS PÅ JORDEN

Staden Goma i Kongo

För sex år sedan besökte jag en plats som har beskrivits som ett jordiskt helvete, skriver prästen och kolumnisten **Vesa Häkkinen** i *Vantaan Lauri*. Vulkanen intill staden Goma i Kongo har flera

gångar under åren spytt ut sin lava som runnit ut på stadens gator. Byggnaderna ligger i ruiner och invånarna trakasseras dessutom av väpnade miliser. Det internationella samfundet verkar vara helt handlingsförlamat vad gäller hjälpinsatser för stadens invånare.

JANI EDSTRÖM är baptistpastor och ordförande för RESA-forumet som arbetar med religionsdialog. Han är också ivrig trumpetist.

Det började med King

Jani Edström får kickar av teologi och gillar att vara ekumenisk springpojke. Han bloggar för KP i december.

TEXT OCH FOTO:
SOFIA TORVALDS

Vem är du?

– Jag tror inte att man kan svara på den frågan. Det är någonting som man själv måste upptäcka i en gemenskap och som man svarar lite olika på varje gång. Jag kan säga var och när jag är född och vad jag har för utbildning och annat som vi tror kan definiera oss – men det är bara yttre parametrar med vars hjälp man försöker rita in någon, som man försöker rita in ett område på en karta. De blogginlägg som jag skriver kan kanske svara på den frågan.

Finns det någon händelse tidigt i ditt liv som präglade dig på ett avgörande sätt?

– Jag har ett foto av mig som kanske fyra–femåring tillsammans med en afrikansk kille i samma ålder. Baptis-

terna hade missionsarbete i Kongo på den tiden och en afrikansk pastor och hans familj besökte baptisternas sommarkonferens. Några år senare träffade jag pastor Giture från Rwanda. Jag minns hur vi tvättade händerna tillsammans i badrummet. Han visade att hans hand var väldigt mörk på övre sidan men väldigt ljus på undre sidan.

– Sen kommer jag ihåg **Martin Luther King**. Min pappa lyssnade alltid på nyheter från Sveriges radio. Jag minns nyheterna om medborgarrättsrörelsen, Vietnamkriget och Israel–Palestina-konflikten – Sexdagarskriget 1967 inträffade då jag var sex år. Jag blev medveten om orättvisor och människors grymhet väldigt tidigt. Ett minne som jag fortfarande bär på var den 4 april 1968 när Martin Luther King hade skjutits och vi ännu inte visste om han hade dött. Då gick jag i andra klass. Jag satt hela första lektionen och bad att King inte skulle dö. När han dog så grät jag. I skolan, och sen hemma för mig själv. Jag hade en intuitiv känsla av att det här är fruktansvärt fel.

”Jag satt hela första lektionen och bad att King inte skulle dö. När han dog så grät jag.”

Jani Edström

Du har vuxit upp inom baptistkyrkan och fortsatt verka i den som vuxen. Har du någonsin ifrågasatt det?

– Naturligtvis. Det handlar lite om att man inte kan förneka den familj där man är född och uppväxt. Man kan tycka bättre och sämre om den. Men jag har inte heller haft anledning att ta avstånd från den. Jag läste en gång **Gunnel Vallqvist** som är en katolsk författare. Hon skrev att hon varit så kritisk till sin kyrka i många frågor men att det ändå är hennes kyrka. Den saken är större än hennes kritik. Lite samma kan jag känna inför baptism och frikyrklighet. Där finns saker man kan vara kritisk mot och det finns saker som är jättebra. Men jag har aldrig haft anledning att tycka att jag måste sticka därifrån.

Hur började ditt ekumeniska intresse?

– Hemma i vardagsrummet när min fars pastorskollegor hälsade på. Sedan studerade jag teologi i Åbo och många av studiekamraterna är nu mina kollegor inom den lutherska kyrkan.

– Jag studerade också i Kalifornien i USA och det var ett år som betydde mycket för mig rent teologiskt. Där mötte jag trons mångfald och lärde jag mig att teologi kan vara både intressant och lustfyllt på ett bra sätt. Vid Åbo Akademi var teologin intressant men inte särskilt underhållande. Men jag visste att den kunde vara det. Så jag sökte mig alltid dit där den var det. Jag har haft glädjen att jobba med sådant som både är intressant och ger mig en kick.

Viser trender i Finland i dag: sekularisering, religionens återkomst, det intresse för religioner som invandringen lett till. Vart är vi på väg i Finland tror du?

– Jag tror att vi kommer att se en större mångfald inom kyrkorna. Vi kan också få se nya samfundsbildningar när vissa grupper lämnar lutherska kyrkan och invandrargrupperna profilerar sig. Medlemsflykten kommer an-

tagligen att fortsätta i någon mån. Det leder till att de som är kvar i kyrkorna upplever kyrkan och församlingen som viktigare än nu och kommer att vilja engagera sig mer.

– Jag tror att det som frikyrkligheten bygger på, frivillighet och gemenskap, kommer att synas mera inom folkkyrkorna. I framtiden kan också folkkyrkorna ha en situation där alla församlingar inte har heltidsanställda. Jag tror att lokal församlingar eller kapell församlingar kommer att få stor betydelse för människors känsla av tillhörighet och gemenskap.

Du kallar dig ”ekumenisk springpojke”. Varför det?

– Jag har ofta befunnit mig i situationer som jag inte kunnat förutse och fått greppa nya utmaningar. Som att jobba som generalsekreterare för Ekumeniska rådet i tretton år. När jag sökte tjänsten ville jag visa att det också finns ett frikyrkligt ekumeniskt engagemang. Hösten 2001 kontaktade president **Tarja Halonen** religionsledarna och ville diskutera samhällsfred och religionsfred. Då fick Ekumeniska rådet ta ställning till hur

man kunde främja religionsmötet i vårt land. Samtalen ledde till att RESA-forumet för religionernas samarbete grundades för snart två år sedan. Jag kom överraskande hem från det grundande mötet som ordförande.

Vad ska du blogga om och hur ofta?

– Jag tänkte försöka skriva en rad varje dag. Det blir nog mera sak än person. För länge sedan var min bloggbråk på KP-bloggen: ”Om Gud, världen, musiken och hoppet.” Jag har ännu inte kommit på någon bättre sammanfattning.

Du spelar trumpet. Varför blev det just trumpet?

– Jag tror det var på grund av **Louis Armstrong**. Inte för att jag spelar som han, men det har någonting att göra med trumpetens självklarhet. Att försöka tämja metallen. Naken hud mot metall, att få det till någonting. På senare tid har jag försökt lära mig att spela mjukare, så att tonen låter som om den skulle komma inifrån. Trumpeten är ju ett proklamerande instrument. Det har fostrat mig att våga, för jag är inte väldigt frimodig av naturen.

En kvinna fick bud om att hennes dotter blivit sjuk och skyndade till apoteket för att skaffa medicin. När hon kom tillbaka till bilen upptäckte hon att hon låst in bilnyckarna. Hon hittade en rostig bit ståltråd på gatan och försökte bryta sig in i bilen, utan framgång. Då började hon be. Några minuter senare stannade en skräpig gammal bil bakom henne och en ovrädd man Kev ut och frågade om hon behövde hjälp. Hon förklarade situationen och han öppnade bildörren med hjälp av ståltråden i ett nafs. – Tack! Du är en god man! utbrast kvinnan. – Jag är inte alls en god man, sa han. Jag kom just ut från fängelset efter en lång dom för bilstölder. Kvinnan kramade honom och utbrast glädjestrålande: – Tack Gud, du skickade ett profi-